

BOEM@

LIVE LITERATURE
Aprilie 2010 (Anul II) Nr. 4 (14)



BOEMA

Live Literature

Aprilie 2010 (Anul II) Nr. 4 (14) - 32 pagini

ISSN 2066-0154

Apare sub egida ASPRA

Asociația Scriitorilor pentru Promovarea Realizărilor Artistice

Cenaclul literar «Noduri și Semne»

Editor: S.C. InfoRapart Galați - Editura InfoRapArt

4 / 2010

COLEGIUL DE REDACȚIE

DIN CUPRINS

Director: Petre Rău
Redactor-șef online: Mihail Gălățanu
Redactor-șef: Ion Zimbru
Redactor șef adjunct: Ion Avram, Victor Cilincă
Secretar de redacție: Stela Iorga

Redactori: Saint-Simon Ajarescu, Dimitrie Lupu, A. G. Secară, Valeriu Valegvi, Tania Nicolescu, Cristina Dobreanu, Alexandru Maria, Laurențiu Pascal

Grafică: Elena-Liliana Fluture

Tehnoredactare: Mădălina Gruia

Colaboratori: Maria Timuc, Simona Șerban - București, Ion Potolea - Târgu Mureș

Poezie: Sterian Vicol (p.3), Constantin Gherghinoiu (p.6), Cezarina Adamescu (p.11), Șerban Codrin (p.12), Poeți tulceni: Olimpiu Vladimirov, Mircea Marcel Petcu, Ion Tutunea, Nică Tănase Carașca (p.18), Rodica Pușcașu (p.21), Anișoara Iordache (p.24), Omar Khayyam - Catrene (p.29), Rabindranath Tagore (p.29), Poeme selectate de pe cenaclul literar online „Noduri și Semne” (p. 30)

Proză: Cosmin Rădoi – Evadare din Odesa (p.4), Dimitrie Lupu – Tigrii gri (p.8), Marin Moscu – Ceasul (p.14), Violeta Ionescu – O apă și-un pământ (p.26)

Eseu: Virgil Diaconu – II. Destinul poeziei, Critica literară și destinul poeziei (din volumul "Destinul poeziei moderne") (p.15), Paul Sân-Petru – Amintiri cu scriitori: Al. Paleologu (p.16), Nicoleta Onofrei – Omul irațional (p.22)

Umor: Păstorel Teodoreanu – D'ale lui Păstorel (p.25)

Cărți: Valeriu Valegvi – Note de lectură, Orele românești ale lui Paul Celan (p.7)

Eveniment: Angela Baciu – Casa de Cultură a Sindicatelor Galați sprijină valorile (p.26), Redacția – Centrul Cultural "Mihai Eminescu": Festivalul-concurs național de creație literară "Mihai Eminescu" (p.27)

Religie: Mitrut Popoiu - Anul Crezului Niceo-Constantinopolitan, partea a 4-a (p.28)

Comentarii: Petre Rău – Jurnalul personal (p.20)

Artă cibernetică: Apollo - Cyberpoems (p.17)

Grafică:

Coperta I : Octavio Campo – *Flora Alcatraz*

Coperta a III-a: Din activitatea cenaclului “Noduri și Semne”

Coperta a IV-a / Interior: Compoziție / Elena-Liliana Fluture, Victor Cilincă

Revista literară BOEMA o puteți citi și pe site-ul

www.boema.inforapart.ro

actualizat permanent de: InfoRapArt

Email: boema@inforapart.ro,

petrerau@yahoo.com

Telefon: , 0745 324472, 0336 800313

ADRESA REDACȚIEI: Str. Al. I. Cuza, Nr. 45bis, Bloc Cristal, Sc. 2, Et. 3, Ap. 4, Galați, 800010

În numele libertății absolute de exprimare, autorii răspund în mod direct de conținutul materialelor publicate.

Literatură și Artă

www.boema.inforapart.ro



Sterian VICOL

Vicolind

Tot vicolind tot vicolind
Mă mușcă lupul din colind
Și nu știi dac-o fi fiind
Ochiul candelii s-aprind -

Tot vicolind tot vicolind
Crenguța ta privesc cu jind
Cum alții fructul îți desprind
Că eu rămân orbecăind -

Tot vicolind tot vicolind
Când pe la Prut când pe la Ind
Mi-am spart corabia în Pind
Și-același sunt și tot iubind

Tot vicolind tot vicolind
Nici timpul n-am cum să-l mai prind
Mă urlă lupul din colind
Icoana ta să pot s-aprind...

Când alergi

Când alergi pe vârfuri de plopi
soarele ți se culcă pe mâini
și pe pleoape,
când vine noaptea cu luna
numai jumătate,
ca un vânător înzăpezit
eu încă mai depăn scara de cânepă
pân-la coapsele tale
păsări gemene
devorând lumina.

Lupul cel tânăr

Pentru o noapte a sângelui
înflorind uneori până în cartea
cea veche cu umbre încă întregi,
pe scări invizibile, către vămile
cui te cobori pe funii de ceață
dansul dintâi să dezlegi?
Și parcă e-o plutire și parcă-n
adâncul ferestrelor înnot
și noaptea-i lupul cel tânăr
cu sânge pe bot!

Semn

Când atingi lăntșorul cel de argint
ești departe de mine,
atât de departe, că nu mai văd cum vine
pedeapsa mâinilor Tale,
că nu mai aud mustrea gării tale,
toate venind să-mi ghilotineze
focul sângelui meu!

Însuși sângele

Ca și oile albe
mâncate de lupul cel negru
Argintul din icoană,
Argintul prădat,
Argintul cel vameș,
A invadat cu sunetu-i
Odaia din calcâmul purtând
numele Tău -

Repede

repede vai repede să ne repede
până orbul nu găsește corabia
după semnul din mătasea femeii
când eu te vreau și știi și știi
vând toate bisericile lumii

De

De fum de spirală de nu era de
alegeam umbra unei femei (cu gât) de
lebedă neagră de ondulația apei de
tăcerea muntelui în căutarea alfabetului
de ochiul ei de fum de spirală
De adierea vântului de cenușa de pe buzele
tale de cade pe manuscrisul de singur
de e amant ștrangulat de brațele tale
De tomberonul ochi de trotuarul putred
de frunze de umbra trupului meu de
cuțitul geamului de întunericu-i de
șigancă abandonată de scoate șișul
de prin sân de-i putrezește laptele
de gura altui bărbat

Altă mirare

Roiul de albine la gura pruncului crește
odată cu lacrima îngropând imaginea
mamei din ochiul tău cineva te alungă
năuntru de mine ca-ntr-o altă mirare





Cosmin RĂDOI

Evadare din Odesa

Trezirea "Maximus Patya"

I

Ședea ghemuit pe canapeaua tare, de lemn. Era acoperit cu un palton vechi, găurit, al tatălui său, plin de pete de sânge și noroi. Visa, se vedea singur, alergând pe o câmpie. Da, își amintea locul din copilărie, era undeva lângă casa bunicilor. Se vedea pur, liber, aproape sacru. Simțea că avea să zboare, pur și simplu să se ridice de la sol și să-L întâlnească, să se contopească cu El. Deodată își văzu bunicii, aceștia zâmbeau, erau fericiți, ca și el. Au început să râdă, haotic, fetele li se înnegriseră, se transformau în cenușă, vântul îi lua și îi imprăștia peste pământuri necunoscute. Începuse să lăcrimeze ușor, erau lacrimi de cristal venite dintr-un suflet însângerat, își amintea de copilărie, de morți și de vii, de frați și de surori. Avea frisoane, genul care numai un om pe moarte le poate avea. Deodată se trezi, îi era frig și foame, nu se putea mișca. Auzi pe scările hanului sunetul cizmelor. Erau cel puțin șapte, după modul în care călcau realiza pentru ce veniseră. Veniseră pentru el și știa asta dar își acceptase soarta, era resemnat, nu avea scăpare. Deja băteau la ușă, cu fiecare lovitură în ușa firavă de lemn simțea inima că-i bate mai tare. O luase la goană, ca un cal sălbatic fugind de captivitate, dar tot n-avea scăpare. Intraseră în odaie, încăperea gema acum de oameni înarmați, necunoscuți, nedoriți. Unul dintre ei citise rapid ceva, nu-și dădu seama ce anume, apoi simți cătușele reci prinzându-i brațele la spate. Era un animal, un animal captiv, își pierduse statutul de om, devenise o bestie, o bestie în lanțuri. Fusese târât din han de doi dintre ofițeri, era umilit, toți îl priveau dezgustați. Simți o lovitură în spatele capului și se prăbuși în țărână, ușor sângele curgându-i din gura precum saliva curge din gura unei bestii.

II

Se trezi, în gură simțea gustul metalic al sângelui, buzele îi erau pline de acest lichid uscat, roșu închis care în urmă cu câteva minute îi dădea viață, îl hrănea și îl încălzea. Corpul tot îl durea, fiecare os, fiecare mușchi țipa de durere, dar mintea îi era întregă, se gândea la locul în care se afla, oamenii care l-au adus aici, la cei pe care i-a dezamăgit. Închisoarea Maximus Patya era din toate punctele de vedere una normală, doar un singur lucru o deosebea de celelalte: gardienii puteau fi ori foarte răi, ori foarte buni, în funcție de zile, în funcție de poziția stelelor, nimeni nu știe exact. Fusese construită prin 1874, drept amplasament de artilerie, pe dealul K. Între timp zona și-a pierdut importanța

strategică, deci garnizoana Maximus Patya s-a transformat în închisoarea Maximus Patya, aceleași suflete, aceleași pietre. Celula era micuță, aproximativ de patru pași lungime și trei lățime, cu o ușă masivă de lemn încrustată cu fier ruginit. Încăperea era răcoroasă, acoperită în totalitate de pietre, unele mai mici, altele mai mari, dar toate aceeași culoare neagră-albăstruie, părea o carapace de țestoasă, da, era închis într-o carapace de țestoasă, una rece și umedă precum o peșteră. Printr-o mică fereastră cu gratiile ruginite lumina străpungea întinericul peșterii și aducea un strop de căldură. Ușa se deschise, sunetul lemnului izbîndu-se de pietrele reci îl trezi imediat. Erau trei gardieni, unul părea superiorul lor. Cizmele călcau încet și încrezător în mica celulă. Unul dintre ei se prezentă formal ca fiind un anume "Ofițer Kuzma". Ofițerul Kuzma primi niște hârtii de la unul din cei doi soldați; zâmbi și spuse către prizonier. "Vladimir Dmitriev, douăzeci și unu de ani, acuzat de crimă, bun venit la Maximus Patya, sperăm să-ți facem șederea cât mai confortabilă. Vedeți dumneavoastră, prizonierii de aici trăiesc într-o stare permanentă de somnolență, sunt niște mumii, sunt morți, domnule, dar încă vor să mai respire. Noi încercăm să îi mai ajutăm, să le aducem un pic de sânge în trup, sau dimpotrivă, în afara lui. Mulți își pierd cunoștința, unii mor, alții se sinucid, dar nu asta e problema, este vorba de reeducare domnule, re-e-du-ca-re. Când vei ieși de aici vei fi un om schimbat, culorile ți se vor părea diferite, caldul rece iar lumina întuneric, vei fi într-adevăr schimbat; deci, să începem: "Unul dintre gardieni porncea rîzînd: "Hai, nu auzi? Dezbracă-te!". Amândoi îl băteau cu sălbăticie, îl biciuiau, carnea părea că i se rupe de pe oase, că pur și simplu putrezește și se transformă în cenușă. Ofițerul Kuzma privea de la distanță cu un mic zâmbet pe buze. Trecuse o jumătate de ceas, ei tot continuau, Vladimir Dmitriev scuipa sânge, era confuz, încerca să se apere dar nu putea, se ruga Lui să facă ceva, să-l salveze, să-l omoare, orice, dar să facă ceva. Soldații au început să obosească, apoi au plecat, l-au lăsat mai mult mort decât viu, într-o baltă de sânge pe podeaua rece a celulei. Vladimir Dimitriev respira greu, simțea că cineva îi stă pe piept, capul avea să-i explodeze iar carnea să se desprindă de trup, nu mai avea putere, nu mai avea speranță, își pierduse conștiința și căzu într-un somn adânc.

III

Era dimineată. Afară era o ploaie puternică iar o vrabie intrase în celula lui pentru reuflugi; în asemenea locuri până și o mică vrabie poate fi un semn de la Dumnezeu. Vladimir Dmitriev nu se deosebea de ceilalți prizonieri, vrabia era într-adevăr un semn pentru el. Deodată foamea ce îl tortura de două zile nu se mai făcea simțită, știa că va fi bine, știa că îl are pe El să-l protejeze. De pe podeaua rece din pietre albăstrui, cu hainele lui rupte,

(continuare în pag. 5)

IV

Vladimir Dmitriev urmărea mica vrabie. Își dorea libertatea ei, viața ei. Își dorea să fie o pasăre, dar una liberă, nu una întemnițată. Cercetă mai bine celula dar nu era nimic să-i atragă atenția în mod special, o ușiță mai mică la cea mare, câteva inscripții, diverse nume, cruci. Astfel citea "istoria" celulei, de fapt istoria celor care au trăit înaintea lui acolo. Îi vedea, își imagina chipurile lor, obiceiurile lor, familiile lor, ambițiile, modul lor de a trece în neființă. O singură problemă îi măcina gândurile lui Vladimir Dmitriev. De ce fusese azvârlit în temnița rece? Care îi fusese crima? De ce? Deocamdată nimeni nu îi putea da un răspuns sincer, putea doar să ghicească, poate greșise, poate nu. Poate era păcatul strămoșesc, păcatul de a fi pur și simplu născut, într-o lume nedreaptă, crudă, rece. De ce se născuse acum? De ce se născuse vinovat? Toate acestea îi treceau prin minte, îl chinuiau, îi spulberau regulile și principiile. Brusc ușa se deschise, acel sunet infernal care îl tortura zi și noapte; era precum își imagina porțile iadului, dar el era încă viu, era încă la început, nu ajunsese până acolo. Erau doi gardieni și Ofițerul Kuzma, care ordona "Domnilor, treceți la treabă". Gardienii erau zâmbăreți pe când Kuzma părea abătut, se gândea la altceva probabil. Unul dintre gardieni porunci "Dezbracă-te, începem!". Pe Vladimir Dmitriev îl cuprinse teama că va întârzia cu dezbrăcătul, că îi va enerva pe gardieni, dar rezultatul era același, mereu era același. Gardienii luaseră cu ei câte două vergi de fier, una groasă cât degetul mare iar alta subțire cât un stilou. Vladimir Dmitriev fusese bătut cu ambele, știa cum doare fiecare dintre ele. Unul dintre gardieni l-a lovit cu pumnul sub bărbie, odată, și încă odată până când nu și-a mai simțit bărbia. Celălalt gardian îl lovea cu vergile în spate. Vladimir Dmitriev nu mai putea respira, simțea că va muri axfisiat, că plămâni se umpluseră de sânge, că oasele i se vor rupe, și în tot acest timp se gândea la crima lui, la ce a făcut, ce a făcut să fie pedepsit atât de sever. Ploaia deja se întetșise, strigătele lui Vladimir Dmitriev nu mai erau auzite, nu mai erau simțite sau erau pur și simplu ignorate. El plângea, ei râdeau. Afară toți erau înecați de ploaie, dar înăuntru, în celulă, el era înecat de lacrimi și sânge. Bătaia a durat aproape jumătate de ceas. În cele din urmă gardienii s-au retras iar Vladimir Dmitriev a reușit să respire. În timp ce era acolo, pe podeaua rece a celulei, iar cizmele lustruite ale gardienilor pășeau satisfăcute afară, el înțelegea. Înțelegea de ce era vinovat. Era vinovat pentru că s-a născut. Nimic mai mult, nimic mai puțin, era o povară pentru ceilalți, fiecare gură de hrană era furată de la un copil nenăscut, ca și fiecare picătură de apă, ca și fiecare secundă în care respira. Le fura hrana, apa, oxigenul, le fura viața, și merita să fie pedepsit. În sfârșit, a înțeles, a înțeles de ce era vinovat, a înțeles și își aștepta pedeapsa, chiar o râvnea. Cu aceste gânduri Vladimir Dmitriev a adormit, a părăsit celula prin somn și a zburat peste cei nefericiți, și peste cei nefericiți și peste cei fericiți, peste sănătoși și peste bolnavi, peste drepti și corupți. Era deasupra lor, era deasupra tuturor...

Vladimir Dmitriev se trezi cu câțiva fulgi de nea pe chip. Afară începuse să ningă. Fulgii se strecuraseră printre gratiile ruginite în celula lui, se așezau pe buzele lui, se topeau, dispăreau complet, se transformau în apă. Pentru el fiecare fulg de nea reprezintă o persoană. O persoană din care a furat o mică parte. Observă în celulă o găleată și o farfurie de cupru cu un fel de terci în ea, hrana primită de pușcăriași. Începu să mănânce ce era în farfurie, pentru el hrana era sacră, aceste momente erau sacre, niciodată nu se grăbea, se simțea aproape de Dumnezeu și de strămoși. Dar acum foamea îl transformase într-o bestie, într-un animal. Decăzuse până în acest stadiu. Atât era, un simplu animal într-o cușcă, cum sunt mii altele. Vladimir Dmitriev se considera diferit. După părerea lui era un sclav înțelept, își recunoscuse vina, își dorea pedeapsa. Asta îl făcea să creadă că este deasupra altor cuști, deasupra altor sclavi. Din celula lui micuță Vladimir Dmitriev se imagina un Spartacus al celor vinovați de păcatul strămoșesc. Un lider, un deschizător de drumuri, dar unul pe moarte, cu timp limitat. Era conștient că pedeapsa finală îl va aștepta. Ba mai mult, își dorea acest lucru. Nu-i mai rămânea decât să folosească timpul rămas cât mai bine cu putință. Toate acestea și multe altele treceau prin mintea lui. Gândurile îl ardeau, se simțea în purgatoriu. Era înconjurat de îngeri și de diavoli, numai el nu știa ce anume este. Își aminti de mama sa, de sora sa, se gândi la ele mai mult ca la oricine. Și-ar fi dorit să le vadă, să le strângă în brațe, dar știa că e imposibil. Era în Maximus Patya și nu putea face nimic în legătură cu asta, era în lanțuri. În depărtare se auzeau țipete, nu erau țipete de bărbați, ci de copii. Țipetele se apropiau din ce în ce mai mult. Vladimir Dmitriev știa ce înseamnă asta, se ghemuise într-un colț, știa că îi va veni rândul. În esență zilele erau la fel, odată cu răsăritul soarelui ritualul se repeta. Iar odată cu apusul lui, fantomele îl bântuiau. Devenise din ce în ce mai greu pentru sărmanul suflet. Vladimir Dmitriev era obișnuit cu bătăile, bătaia în sine nu îl frângea, durerea nu îl frângea, îl făcea mai puternic. Dar umilința și sentimentul de neajutorare, acestea îi sugeau sângele din vene, precum un vampir mereu înfometat. Oamenii au mereu impresia că sunt stăpâni, că dețin controlul asupra lor, asupra corpurilor lor. Dar când sunt bătuti pierd controlul, pierd speranța, pierd încrederea în sine. Ziua își urmase cursul stabilit, nimic ieșit din comun. Seara, în singurătate Vladimir Dmitriev a înțeles la ce se referea Ofițerul Kuzma prin "reeducare". Prizonierul pierdea controlul asupra trupului, își pierdea ambițiile, demnitatea, principiile. Toate erau smulse din el precum carnea de pe os este smulsă de un câine flămând...





Constantin GHERGHINOIU

Schimbarea gărzii

se schimbă garda la buckingham
 buckingham dintre stele și lună
 se schimbă anul luna ziua ora
 ca să rămână tot împreună
 în nimicul dintre oră și ceas
 în nimicul dintre mine și mine
 se schimbă garda la ellysée
 ellysée este de dincolo de rău
 și de dincoace de bine
 de timpul care mă duce
 printre mileniiile acestor ruine
 se schimbă garda și la kremlin
 kremlinul dintre suflet și carne
 mai adu crâșmare o vadră de vin
 poate învață moartea să nu mă răstoarne
 se schimbă garda la bucurești
 bucureștiul dintre soare și lună
 rămânem Moarte tot împreună
 să ne spunem povești
 despre ce sunt ce am fost
 ce vei fi și ce ești

De durere

cade supernova
 peste mine cade
 supernova geloziei și pustiei
 vine de la cantemir
 de din moldova
 rudă stănilieștilor și gliei
 și mă las strivit de supernova
 insomniei
 pân' la oase până la lehova
 care duce pe grumazuri arta viei
 întru ea mă chinui întru ea
 zac sub pacea lumii și o cânt
 de la cantemir la noua stea
 dau pământul numai
 pentru alt pământ
 să ți-l fac planetă
 să ți-l fac
 și cometă
 să te cânt să te descânt
 de durere că nu-ți sunt

O țară

trăiesc într-o țară undeva
 sub o câmpie întinsă
 bogată în grâu
 și locuită sunt sigur de barbari
 poate fi orice țară din cer
 poate fi orice țară din iad
 dar barbaria, doamne,
 ne vine de la dumnezeu
 și cu mult mai de sus
 trăim într-o țară unde
 soarele pătrunde
 fără raze
 într-o țară unde luna
 nu este stăpâna
 unde viața noastră pustie
 se scrie cu cerneala neagră
 a doamnei în negru
 acea fatală doamnă fugită din poezie

Canțonetă

păianjenul iubirii noastre draga
 ne țese de la bucurești
 până la primăvara de la praga
 pânză de penelopă
 scumpo
 să n-o păstrezi arunc-o
 arunc-o
 vom muri ca mai nainte te asigur
 te înmugur te dez mugur
 vom trăi ca mai demult te asigur
 te dez mugur te nemugur
 păianjenul iubirii draga mea ne țese
 ne destramă
 ca pe borangicul din maramă
 rămâi o rămâi
 du-te draga
 iubirea mea coșmarul meu dintâi
 de la bucurești la primăvara de la praga

Îngerirea macrocosmosului

kalos ghenisi vine dintr-o altă lume
 despre care nu depune mărturie.
 vin eu din altă lume oho fără nume
 care nu este nici moartă nici vie.
 și vin întruchipări de poveste
 și vin pe viață și pe moarte
 unde ființa este nu este
 decât o vorbă spânzurată într-o carte

(din volumul "euGENIA COSMOSULUI MEU")





Valeriu VALEGI

NOTE DE LECTURĂ

ORELE ROMÂNEȘTI ALE LUI PAUL CELAN

La terminarea lecturii cărții lui **Petre Solomon** – "*Paul Celan. Dimensiunea românească*" (Editura Art, București, 2008 - 235 pagini) rămâne regretul că "dosarul" Celan este abia întredeschis, întreaga ființă a poetului mișcându-se într-un areal cu scipiri de utopie nedescifrată; oricum aura Poetului va dăinui încă în conștiința contemporanilor.

Născută din ambiția autorului de a divulga câte ceva din secretele personalității poetului-prieten Paul Celan, având în posesia sa texte document, peste chiar voința doamnei Celan exprimată în mod expres, cartea se constituie într-un sincer studiu istorico-literar, cu repetate tușe asupra configurației umane a poetului.

Petre Solomon s-a bucurat de prietenia dezinteresată a lui Paul Celan în perioada bucureșteană a traiectoriei destinului său poetic.

De altfel, întreg eșafodajul cărții se bazează pe credința autorului că literatura, în speță poezia, este legată indisolubil de persoana creatorului: "cred că literatura, poezia mai ales, poartă amprenta indelebilă a autorului; ea nu poate fi redusă la 'cuvintele de pe pagină'... Paul Celan... este expresia unui destin care se cuvine descifrat și înțeles în și printre rândurile operei". Această idee este împărtășită și de alți exegeți străini (ex. George Steiner).

Paul Celan nu s-a sfiit să-și reverse propria viață în poezia pe care a scris-o (și a trăit-o mai întâi!).

Structurată pe două secțiuni (perioada bucureșteană, cu prietenii și prietenele poetului, însoțită de "anotimpul calambururilor" și o retrospectivă după 20 de ani; o addenda, cu textele-documente aflate în posesia autorului și cu comunicările prezentate la Colocviile despre Paul Celan) cartea lui Petre Solomon este accesibilă la lectură, fascinantă în secvențele susținute, memorabilă prin modalitatea sinceră de abordare a unor date biografice revelatorii.

Cum era tânărul poet Paul Celan (inițial Paul Antschel, cu pseudonimul Celan găsit în Ietty Sperber, soția poetului - maestru bucovinean Alfred Margul - Sperber, prin anagramarea numelui de familie, transcris fonetic) în perioada bucureșteană (1945-1947)?

Venit în primăvara anului 1945 dintr-un Cernăuți natal, profund traumatizat de moartea ambilor părinți evrei, poetul "... acest tânăr firav și frumos, în vârstă de 25 de ani, aducea cu el în capitala României un zâmbet amar, dar și o dorință aprigă de a trăi în sfârșit" (pag. 28).

Din toamna anului 1945 apare în redacția editurii "Cartea Rusă", foarte apreciat pentru conștiinciozitatea și profesionalismul traducerilor sale din limba rusă (a tradus din Cehov – "Țăranii", din Lermontov – "Un erou al timpului nostru", din K. Simonov – "Chestiunea Rusă"). În această atmosferă de lucru, destul de încordată, dar cu reverberații de boemă, autorul îl cunoaște, în toamna anului 1946, pe poet, devenindu-i, în scurt timp, un foarte apropiat coleg și amic.

Fiind împreună timp de sute de zile, până la plecarea poetului la finele anului 1947 la Viena, au alcătuit un fel de formație muzicală, denumită de acesta drept "Solo de Petronom cu acompaniament de Paulonce!".

Din galeria prietenilor și prietenele poetului, ce avea "darul prieteniei", se rețin: Nina Cassian (împreună cu soțul ei Vladimir Colin); prof. John Felstiner; Ov. S. Crohmălniceanu ("Mony", adevărată enciclopedie literară); Margareta Dorian (autoarea unei pachete de versuri intitulată "Ierbar"); Corina ("Ciuci", ultima "mare iubire"); Alfred Margul-Sperber (maestrul de necontestat al poetului).

Pornind de la metafora "adolescența unui nor", apărută într-un poem în proză scris de poet înainte de a părăsi România, autorul îndrăznește să schițeze efigia lui Paul Celan: "...Încă în poeziile sale timpurii Paul Celan să dea o înclinație puternică spre asociațiile libere, spre gândirea metaforică de tip paralogic, care caracterizează lirica suprarealistă... Poeziile românești... învederează destul de clar limitele în care Celan înțelege să mențină influența suprarealismului... Poemele în proză scrise... în românește... le compar cu un meteorit căzut în literatura română... Unele poeme traduc într-un limbaj metaforic o situație tipic Kafkiană: imposibilitatea de a ajunge la țintă... Enigmatice și prin "mesajul" pe care par să-l transmită, poemele în proză sunt însuflețite de o energie metaforică, producătoare, la rândul-i, de perplexitate ...".

Materialul poetic aflat în posesia autorului este compus din șapte poezii (plus un fragment de poezie neterminată) și opt poeme în proză dar, suficient pentru configurarea profilului unui poet (cunoscător a nu mai puțin de opt limbi!) cu vocație planetară.

Ce-ar mai fi de reținut? Paul Celan a trăit frenetic la intersecția câtorva utopii: o existență imposibilă (trăită dureros de periculos și sfârșită tragic în apele Senei înainte de a împlini 50 de ani); scrierea într-o limbă străină - germana (limba celor care îi uciseseră părinții);

(continuare în pag. 10)



Dimitrie LUPU

TIGRII GRI

Din văzduh Lamour nu părea nici pe departe atât de împădurită, de vie. Vedeai doar un abur fin, nehotărât între verde și albastru, plutind leneș în jurul sferoidului, însă în fapt nu era decât o iluzie optică dată de rotația planetei în jurul axei sale.

Fuserăm în munți, într-o cercetare geologică dorită de profesorul Saredia, iar acum reveneam pe jos la baza intermediară. Aparatul nostru de zbor explodase pur și simplu fără vreo cauză evidentă. Când mă gândeam la raportul pe care trebuia să-l prezint comandantului Ficcini simțeam un gol leșios în stomac, și atât. Nicol întinsese palma îndoită ca un pistol și țintise aeromobilul:

- Te-mpușc! Te-mpușc, ticălosule! Tu te odihnești la umbră și noi ne rupem picioarele prin bolovani?! Te-mpușc!

- Nu trage, mă; tot explozibilul piraților e înăuntru! Țipase Billy, îmbrâncindu-l într-un tufiș.

Erau tineri, ne întorceam oboșiți la tabără, după o săptămână de bântuială pe coclari încă necălcați de picior de om, și vederea acesteia stârnise în ei un mic puseu de energie, ultimul din ziua aceea: Se jucau. Nicol se ridică dintre lăstari, luă poziția într-un genunchi, cum văzuse prin vreun film de război, probabil, mimă reculul armei și emise sunetul a câte două împușcături legate între ele: *Pff-pfff! Pff-pfff!* Aparatul explodase la a doua salvă. Suflul exploziei ne-a aruncat pe toți la pământ.

Ne-am adunat de pe jos, zgâindu-ne prostește la resturile aparatului, arse, împrăștiate. Profesorului îi atârna un firicel de salivă pe bărbia tremurătoare; Billy se scărpină în cap, încurcându-și și mai rău hălăciuga de păr negru, inelat. Ochii i se îngustaseră penetrabili, răi, uimiți totodată. Nicol își revenise primul; tinerețea lui se dovedea inepuizabilă:

- Noroc c-am tras de la distanță! râse.

Hazul de necaz era singura reacție sănătoasă în momentele acelea, și, în gând, i-am fost recunoscător. Presupuneam un act demential, gratuit, pus la cale de vreun maniac ecologist, vagabond prin cosmos.

A doua zi, pe o hartă geologică, împărțisem drumul în șase etape și pornisem spre baza-mamă, în șir indian. În dimineața aceea ședeam ciuciți pe jos în jurul dejunului, ca de obicei. Nicol ne trezise ceva mai devreme, trăgând de-adevăratelea de această dată.

- Un tigru, se scuză. Dădea târcoale pe-aici și...

Tigrii erau obsesia lui. Mai ciuruisese de două ori, aiurea, în etapele anterioare, frunzarele pădurii. Billy îl tachina mereu pe chestia asta, dar lui nu-i păsa. Când trebuia să deschidă el drumul, înainta cu ochii în patru și arma pregătită de ripostă.

- Ai tu o idee fixă! zise Billy.

În condițiile date, discuția revenise firesc la tigrii lui Nicol.

- S-ar putea, admise el. Mi-e frică de tigri de când eram mic. Atacă prin surprindere, de-aia mi-e frică de ei.

- Da' de alte animale de pradă nu te temi?

- Ei, orice prădător îți poate veni de hac la o adică, da' cu o pușcă bună...

- Păi și tigru!

- Nu; n-ai înțeles; n-ai cum să înțelegi: pe marea ta n-ai întâlnit animale de pradă; n-ai văzut cum atacă tigrii. Izbucnesc din tufișuri, din trunchiurile copacilor, din locuri unde crezi că nu s-ar putea piti nici o veveriță. Știu să înșele atenția prăzii, știu să se furișeze ca umbrele.

- Pe dracu'! N-aș sfătui vreunul să se dea la mine! Billy lovi mărunț de câteva ori în șir, teaca lată a cuțitului său, curb, atârându-i la șold. Îl pun la uscat într-o clipă!

- Dacă prima clipă e-a ta. Da' de obicei e-a lui; Nu ți-am spus cum atacă?!

Billy se lăsă brusc pe spate într-o demonstrație de agilitate. În clipita când umerii îi atinseră solul lama cuțitului vibra în aer, la capătul brațului său întins strună. Pe antebraț, sub pielea brună, mușchii încremeniseră ca niște funii răsucite strâns.

- Gata! am intervenit, punând capăt jocului. Strângeți bagajele.

Profesorul mă gratulă cu o privire aprobatoare. În chica sa complet albă se încălcise o găză a locului, dar el nu-i simțea zbaterea; arăta mai îngândurat ca de obicei. Când ne-am reluat marșul - Billy în frunte, Nicol, Saredia și eu încheind mica noastră coloană -, am prins un moment prielnic și l-am întrebat:

- Ce credeți de tigrii lui Nicol, profesore?

Îmi răspunse abia când eram deja sigur că-mi uitase întrebarea:

- Nu cred nimic, deocamdată. Băiatul e prea tânăr, mi-e teamă pentru el.

- Dar nu sunt tigri pe planetă.

- Nu, nu sunt. Toți zoologii sunt de acord în privința asta. Și totuși... ar putea fi cumva.

- Sunt și nu sunt totodată, vreți să spuneți?

- M-da, cam așa ceva. Cam așa ceva.

- Deci, oficial nu există, dar vreun verde care tare habar nare ce-i acela un ecosistem?...

- Ecologiștii știu. Întotdeauna știu. Chiar și cei mai de periferia organizațiilor știu. Au salvat o mulțime de planete, nu numai pe-a noastră.

- Atunci?!

A grăbit pasul, lăsându-mă în urmă, fără a-mi mai răspunde.

(continuare în pag. 9)

La amiază am poposit pe marginea unui râu. Billy îl văzuse pe hartă și prelungise puțin prima parte a etapei din ziua aceea. Marinarul din el nu putuse rezista tentației. Dar cine poate rezista în fața închipuirii unei ape curgând între două maluri înecate în verdeață? După masă, ne-am tolănit în iarbă, cu apa râului clipocind alături și era ca și când am fi fost acasă, într-o ieșire de sfârșit de săptămână. Billy își înfipse un fir iarbă între dinți și ațipise tot mijindu-și ochii la razele ce răzbăteau printre frunze. Saredia mi-l arătă din ochi pe Nicol:

- E un tânăr de ispravă, nu?

- Ce vă frământă, profesore? Pot trece eu în frunte și Billy încheietor, când obosește. Nici nu mai avem atât de mult: ziua de azi, cea de mâine și poimâine spre seară, gata, suntem în fort. Credeți că Nicol e în pericol?

- N-aș putea afirma așa ceva.

- Nu mai fiți atât de sibilinic, profesore; nu prea mă pricep la șarade.

Bătrânul privi, nehotărât, undeva deasupra capului meu. Soarele se juca de-a v-ați ascunselea în irișii lui obosiți. Apoi reveni la momentul și locul în care ne aflam și chemă direct:

- Nicol!

- Da?

- Știi că aici, pe Lamour, nu sunt tigri?

- Știu. Nu-s nici un fel de animale de pradă în atlasul zoologic.

- Și totuși susții că ai văzut tigri.

- Trei, trei tigri am văzut, dacă nu cumva e același exemplar care ne dă târcoale.

Tânărul se apropie de noi, rostogolindu-se prin iarbă. Avea privirea veselă, încrezătoare, și în puful mustății - mici broboane de sudoare. Broboane de sudoare îi luceau și la rădăcina părului dat peste cap.

- I-o fi adus vreun iubitor de animale de pe pământ, zise după ce se gândi o clipă.

- Dacă nu i-am creat noi, completă încet Saredia. Dacă nu i-am creat noi.

- Eu?! exclamă Nicol, și veselia din ochi i se extinse până în marginile râului. Eu?! Credeți că am... puteri creatoare?!

- Nu știu. Dar planeta... Mai bine nici să nu vorbim.

- M-am gândit și eu la asta, spuse, cu îndoială, tânărul. Figura lui își pierdea repede veselia.. *Universuri Filonoetice*, da?

- Asta sau altceva, răspunse profesorul, privindu-l de aproape în ochi.

- *Universuri Vasale Noeticului*, cită, cu tinerească încredere, Nicol. Nu încercați să mă duceți!

Saredia avu o tresărire de surprindere, dar își luă repede seama. Mina de dulce bătrân obosit se așternu pe figura lui:

- L-ai citit pe Keptin?!

- Ne-a vorbit Freud, la exobiologie, într-o paranteză, și eu am vrut să știu mai mult despre ele, despre universurile filonoetice.

- Freud?!

- Așa-i spunem noi. Pe el îl cheamă Linenen. Da' toată lumea îi sune Freud.

- Linenen, zici?

- Da, îl știți?

- Ești la clasa lui?

- Am fost. După... expediția asta îmi fac lucrarea de diplomă. Sper să nu trebuiască s-o țin cu el.

- Dacă i-ai frecventat cursul ești la curent cu Principiul Pasiv al universurilor în cauză.

- Câte ceva, da, a trebuit să învăț.

- Dacă-mi aduc bine aminte, continuă profesorul, neluând în seamă modestia tânărului. Dacă-mi aduc bine aminte, premisele creației spontanee presupun afinitatea subiect-obiect.

- Afinitate e prea puțin spus. Keptin vorbește despre *simbioza bioenergetică*, chiar așa o numește, simbioză, a gânditorului cu obiectul gândit. Materia primară, cea fără principiu coordonator, modelată de liniile de forță ale creatorului. Știți dumneavoastră mai bine ca mine.

- Nu, nu știu. Din teoria asta cunosc numai suprafața. Deci subiectul participă cu propria-i voință la crearea obiectului.

- Dacă voința mai este sub controlul meu. Sub controlul subiectului, vreau să zic.

- Dar cum ar putea pierde subiectul controlul voinței?!

- Keptin enumeră șase posibilități în care voința se desprinde de matrice pentru a deveni principiu liber în sine, arbitrar, între care emoția și teama nu sunt printre ultimele.

- Parcă tot nu-mi vine a crede c-ar fi ceva de teoria asta, spuse profesorul, după ce se gândi un timp. Ar însemna că numai retardații, nebunii și misticii pot fi creatori în astfel de universuri.

- Nu-i chiar așa, îl contrazise, moale, Nicol. Nu-i deloc așa, decât în cazuri excepționale, *incidentale*, cum le numește el, și alea nu sunt fiabile; nu au program suport de existență specific. Sunt incidente, cum spune și denumirea: fenomene care-și consumă existența în timp ce se nasc. În cele mai *perene* cazuri durata ulterioară maximă a fost măsurată în secunde.

- Așa?! S-au făcut și experimente?! Unde-au găsit o astfel de planetă?!

- Ei, știți cum e în cazuri dintr-astea, i se dă un cod la care nu au acces decât puțini specialiști, cu aprobări peste aprobări.

Tăcură un răstimp. Pădurea foșnea în jur, râul clipea alături, soarele începuse a scăpa și noi încă tândăleam la povești. M-am uitat la ceas: m-ai rămăsese douăsprezece minute din timpul de odihnă al amiezii. Mă indusesse în eroare prelungirea marșului din prima parte a zilei cerută de Billy.

- Sunteți supărați pe mine? Îndrăzni tânărul.

- De ce să fim supărați? Ce vină ai tu pentru cercetările geologice?

- Nu la rezultatele cercetărilor mă gândeam eu. Apoi, brusc însuflețit: E cea mai grozavă aventură!

(continuare în pag. 10)

- Nicol! am încercat să-l aduc la ordine. Nicol!

Dar mai departe nu-mi venea nici un cuvânt în minte.

- Ți se pare grozavă? interveni, blajin, bătrânul profesor.

Și era și mirare și îngrijorare în glasul lui.

- Da; chiar ar fi grozav să mă întâlnesc cu o făptură iscată în mintea mea! se întoarse tânărul spre el. De ce nu mi-ați spus până acum?

- Ești incorigibil, i-am reproșat.

- De ce? Vreau să văd dacă *principiul devenit liber în sine* e într-adevăr liber. Credeți că avem vreo șansă să ne aflăm într-un univers filonoetic? se răsuci din nou spre Saredia.

Profesorul păru că nu-l aude. Privea, uimit, în susul râului. În ochi îi jucau flăcări păcătoase.

- Șanse? Câte vrei, răspunse totuși. Nu într-unul vasal noeticului, ci într-unul filonoetic: aeromobilul, tigrii tăi, pădurea, râul...

Nicol privea și el, amuzat, de-a lungul râului. Își stăpânea cu greu impulsul de a-și manifesta bucuria că se află în plină aventură. Din susul apei cobora un iaht complet alb, cu siluetă agilă și nobilă.

- Marinarul visează, răspunse profesorul consternării mele, continuându-și parcă enumerarea do-moală de adineaori. Marinarul visează o barcă albă.

Și în clipita aceea, de parcă ar fi prevăzut-o și așteptat-o de mult, tigrul sări. Cu o lovitură de labă, frânse gâtul lui Nicol și o zbughi spre pădure, însă se destrămă în aer înainte de a atinge cel mai apropiat tufiș. Lovitura grea și geamătul tânărului Nicol înainte de a se stinge, îl făcură pe Billy să se foiască în somn și contururile frumoase ale iahtului se încețoșară un moment. Dar marinarul adormi la loc și vasul se pierdu la vale, trecând repede prin fața ochilor noștri încremeniți.



desen de Elena-Liliana Fluture



întruchiparea în propriile versuri (chiar o proclamă ca pe un triumf, manifestat printr-un accentuat poliglotism).

Încercarea lui Petre Solomon materializată prin cartea de față (text ce transcede o carte de memorii) se vrea un început de reconstituire a vieții poetului, viață ce a provocat creația sa: "Există, în poezia lui, prea multe momente cruciale ce depind de cunoașterea unui cadru personal specific. Într-o bună zi va trebui să fie reconstituite complicata viață și întortocheatele călătorii ale lui Celan".

Am numit scurta trecere a Poetului prin Bucureștiul postbelic (1945-1947) orele românești ale lui Paul Celan.



desen de Victor Cilincă



Cezarina ADAMESCU

Visând la înviere

Poem pentru Mile

O candelă micuță în văzduh
o stea luminătoare și fiindă
ca un cuvânt înjunghiat de Duh
care așteaptă-n suflet să se-aprindă.

Cuvine-se răbdare și veghere
ca stingerea de sine s-o ții trează
când ochiul nopții singur priveghează
smerenie adâncă și tăcere
și după nopți și zile austere
o rugăciune mintea-mi luminează.
O candelă visând la Înviere!

Începutul luminii

Știu, moartea
nu înseamnă ultima zi
ci doar - prima - a veșniciei -
zi de har absolut
de har fără margini;
Începutul Luminii divine în noi,
Binecuvântare de Duh,
Literă scrisă pe cer
cu propria respirație...

Limbi de foc
mir revărsându-se
peste masa cu darul de nuntă.

E ziua în care
abia apuci să-l atingi
și sufletul
dintr-o dată
învie...

Zbor fără aer

În rug de cuvânt
ascunsă - floarea
neliniștii.
lubirea ne adâncea
în zenit
statornicindu-se-n
fructul neînceputului.
Ca o apă fără întoarcere,
aripi fără de pasăre,
zbor fără aer

Primăvara cuvântului

Pe drum rămuroș
îmbrățișate cărări
de azur
însoțindu-mă.
În luminiș
ochiul de ciută zvâcnind
spre ecoul
aproape pierdut
al speranței...
Anină o ramură-n cer
să te poți sprijini
de primăvara Cuvântului

Străjer la poarta pădurii

Întreabă pădurea pe unde s-apuci
întreabă și cerul despre cărare
doar ea te conduce spre cuibul de cuci
să afli acolo răspuns la-ntrebare.
La poartă de codru afund și umbros
mă-nvârt în hățșul înalt fără hartă
nisip și țărână-s sub cer lunecos
vital incolor dintr-o amforă spartă.

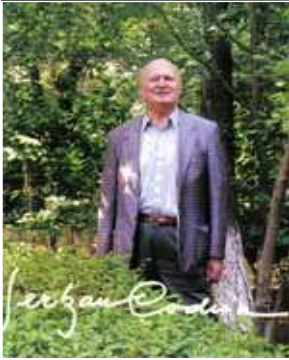
Cu lacrima scrisă...

La margini de codru
aștept Penelopă
în timp ce aștern
din cuvinte-o metopă.
Și țeș întrebări
și răspunsuri cu dor
și inul se mântuie-n
albul fuilor...
Sunt argonauții
plecați pe ocean
să caute lâna de aur promisă.
Alung peștorii cu lacrima scrisă
și n-a mai rămas decât
singur Pean -

Te nasc din cuvânt

Continui să crești
lăstar
nestăvilit
din seva pământului meu
îngrășat cu Lumină.
Și astfel te nasc din Cuvânt
neconținut,
prelungindu-mă-n
trupul încă fiind
al Târziului.





Șerban CODRIN

COROANĂ SCRISĂ PE FRONTONUL UNEI CIUDATE PORȚI

(1)

După-un scandal feroce cu nevasta,
Ocări, învinuiri, amenințări,
Cât să-amărăscă șapte-ori șapte mări,
Plus un potop încununând năpasta,
Merg liniștit și meditez la soartă,
Cu mâinile pierdute-n buzunar...
M-am rătăcit de mine însumi, dar,
De nicăieri, dau peste-o Mare Poartă...
Să fie-a Paradisului?...Mira-m-aș
De-asemenea misterios cadou...
Cum nu-s în zbor spre stele, nici erou
Pe gânduri abisale, numai drama-și
Continuă teroarea-n fel și chip...
Întâi mă-opresc și caut un tertip...

(2)

Întâi mă-opresc și caut un tertip:
E-o primăvară cu dureri impure
Sub ceru-mbogățit ca o pădure
De stânjenei cu umbre pe nisip...
Cam într-o doară trec pe sub fronton
Mai curajos decât argonauții
Și-aud pe ocoliișul potecuței
Cum tace-o floare de măceș: " - Craidon
Mai priceput la-amante nu-i și nu-i
Ca bardu-Ovidius în exil la Tomis,
De-unde lipsesc platanii, în schimb pomii-
Pe rod în bălăria orișicui,
Iar câte-o fată, cu-arta ei felină,
Încă-un poem îi urcă în lumină!..."

(3)

Încă-un poem îi urcă în lumină –
Își dă-Împăratul cu părerea, gând
La gând cu basilissa-alături, când,
Solemn, în purpuri, smirnă bizantină,
Spre Sfânta Sofia conduce-alaiuri
De crini, odăjdii, aur în părjol...
Nici o salvare nu-i din protocol,
Doar Teodora-l mai ridică-n raiuri
Secrete, fără patriarhi de pază
Ori heruvimi la pândă, încruntați,
Complice arătându-i cu nesaț
Cum dinții în căpșuni oficiază

Mustos de zâmbitori și dezveliți
Un ritual desculț, de-ndrăgostiți...

(4)

Un ritual desculț, de-ndrăgostiți,
Tristan nu-și vede capul din găleata
Cu apă, însetat, Isolda, biata
De ea, cu-obraji sărați și mâzgăliți
De vântul mării, ce-ar țipa, ce i-ar
Mai trage palme, l-ar zdrobi-n picioare,
Nu zgârâindu-l, ci-aruncat la fiare,
La fiare-n groapa de-osândit tâlhari...
Prăjit pe foc, nebun de-nfricoșat,
El simte junghiuri, clocote, arsură
Și i-ar scrâșni-un pustiu de-njurătură,
Să-o-ntrebe cine-i rău și vinovat,
Când fruntea încruntată își ridică,
Iar dinții-n gura ei se sparg de frică...

(5)

Iar dinții-n gura ei se sparg de frică,
De-aceea-s seminție de spițer,
De doru-otrăvii să-o frământ de ieri
Pe mâine,-oricâte gheare de pisică
La pândă-ar mai avea-n dotare-amanta...
Acrită-mi las ogarul în călduri
Să-și păruie cățeaua prin păduri,
Prea în galop făcând pe-exuberanta
Draga lui inimă de-a berbeleacul
Să mă răzbune..."Caterina, mor..."
Un bocet de-amazoană, jelitor,
Cu martori să însemne: "Lua-te-ar dracul,
Eu și Florența artelor mereu
Din suflețe-exaltăm pe Dumnezeu..."

(6)

"Din suflețe-exaltăm pe Dumnezeu
Și zvăpăiata Lui Bunăvoință,
Nu-ngenuncheați cu teamă și-umilință,
Ci între degete-ocrotim trofeu
Lămpașul spart al unei păpădii,
Unde-amândoi suflăm, să se aprindă
O stea cu gura strâmbă în oglindă,
De noi răsând, că prea gândim prostii..."
...Se zvârcolea-Amadeus chinuit
În așternuturi, noaptea, de coșmare
Și-afară bântuia furtuni cu-amnare,
Pe când Marie Antoinette sub zdrăngănit
De arme se rupea în pușcărie
De zvăpăiata ei copilărie...

(7)

De zvăpăiata ei copilărie
Încă-o-nnoda la fel de zvăpăiat
Pe-obrazul stâng sărutu-unui băiat
Răzdichisit ca o păpușă vie...
Pe clape jubila-ntr-o bucurie
Și-a mia una oară, exaltat,
Pe-obrazul drept când l-a mai sărutat,

Pe loc, el a cerut-o de soție!...
 Acum, trântită jos, pe-o lemnărie
 Cu purecii de-a valma la mezat,
 Vis oare să fi fost, ori n-a visat...
 Prin somn prea-i răzbătuse-o melodie,
 Ori degetele lui, iluminat,
 Cu pianul încă-o dată s-au jucat...

(8)
 Cu pianul încă-o dată s-au jucat,
 El pătimaș imploră, ea-i deznoadă,
 Cumplită ca o pasăre de pradă,
 Jabou-n zbor spre cel mai nobil pat...
 " – Dar spune-mi Lola, franc, și-ți împrumut
 Ce-am de la Dumnezeu și-mi smulg bărbații,
 Eu, păcătoasa, ei, înfometații
 Și pajere cu-orgoliul absolut.
 Din prea puținul cât l-ascund, extrem
 De generoasă-mpart, ne facem treaba,
 Nici pe bijuterii, nici pe degeaba,
 Doar privilegiile lumii dă-mi,
 Nu sărutări, nu arte, nu trucaje,
 Ci-exact felia mea de avantaje!"

(9)
 "Ci-exact felia mea de avantaje
 Mi-o ung fertil cu Noul Testament,
 Și crucea-n loc de-un sân mai suculent...
 Pe coapsele-amândouă-am tatuaje
 După-un desen secret de Botticelli,
 O Afrodită-ademenind zelos
 Foamea și setea lui Iisus Christos
 Stors ca măslina-n presa îndoielii...
 Femeia-i dar din dar, nicicum ispită,
 Pe Michelangelo-l plătesc din greu
 Să-o-nfățișeze-n Pietă, iar eu
 Mireasă i-o propun, împodobită...
 Că-o fi iubită, i-o fi mamă, nu-i
 Prea o-ncântare Învierea Lui..."

(10)
 Prea o-ncântare învierea lui,
 După, în doi, o cruntă chefulă -
 Cu zâmbre-și va găsi consoarta goală,
 Mai hotărâtă pentru-un cui pe cui!...
 Mânzește ca țiganii-n buruieni,
 De-oricâte ori e/ tot i-l duce-acasă,
 Ea chicotește foarte bucuroasă
 De-afacerea cu amorezi vicleni
 Și-mbârligați, se zvârcolesc dospit,
 Ori sus, pe masă în bucătărie,
 Ori jos, numai să-nceapă frenezie
 Și cavalcade lângă-un adormit,
 Tustrei în zbor spre-aceeași lumânare,
 Și fragedă, și-atotpârjlitoare...

(11)
 Și fragedă și-atotpârjlitoare,
 L-așteaptă singură, zi, noapte, zi...
 Discret, în ușă bate-un deget și,
 Pe dedesupt, împinge niște ziare
 Cu pagina cea mai îngrozitoare:

"Los Angeles. Night Club de travestiți.
 Un mafiot și-amanta lui, găsiți
 Legați, drogați și morți prin ștrangulare."
 Virginia își face cu lentoare
 Valiza, culcă printre lenjerii
 Scobită cartea cu bijuterii
 Și-observă, doi, cu-o perlă fiecare,
 Cerceii între pudre și rimel,
 De-atunci, când prima oară ea și el

(12)
 De-atunci, când prima oară ea și el
 Călcară pe Havana cu-aclamații,
 Bocancii-n marș amplificau vibrații
 În inima cu barbă-a lui Fidel.
 Plini, sâni Celiei primejdioși
 Sub trei cartușiere-ncrucșate
 Urlau energic după libertate
 Băută cu-whisky-n munții glorioși,
 Cu votcă-n chefurile noii vremi,
 Fumând țigări ca niște gloanțe-amare,
 Dar mânios de revoluționare.
 El Lidero se hârjonea suprem
 Cu revoluția dezvirginată,
 Ceasul stricat se abținea să bată...

(13)
 Ceasul stricat se abținea să bată
 În iarna cu mestecenii rusești,
 Doar zurgălăi de-ți vine să-amețești
 Se tăvălesc de răs ca niciodată.
 Căciula dintr-o blană de pisică
 Îngroapă-o balerină dedesupt
 Și ninge-al naibii de neîntrerupt,
 Deci toate rătăcirile-i dedică,
 Ba-i le recită într-o chiuială
 Dând mâna sus, poetul ei, mai sus,
 Cu viscolul, cu-amurgul și Iisus,
 Toți răsturnându-i votcă-n sticla goală,
 Pe drumul dănțuit spre răsărit
 De-o sanie cu sufletu-amețit...

(14)
 De-o sanie cu sufletu-amețit
 Doar poezia-și mai aduce-aminte,
 Bătrâna concubină de cuvinte
 Bând, dormitând prin cărți de necitit.
 Pe muza-n cărdășie cu-ocultști,
 Dar fragedă, dar bună, dar fertilă,
 Pe-amanta dăruindu-mi, bibliofilă,
 Ochi art nouveau, sâni suprarealiști,
 Degeaba pe-amândouă, necăjit,
 Le rog, le-ofer metafore, să-mi scrie
 Un râu, un cer, un viscol, o câmpie,
 O salcie cu părul despletit,
 Așa că plâng și râd de lumea asta -
 După-un scandal feroce cu nevasta...

(*)





Marin MOSCU

CEASUL

Zi de zi, Ionel, copilul din clasa doamnei învățătoare Alina Pârvolescu, mergea spre școală cu ochii în pământ, la fel și-n timpul orelor, gândul lui era dus departe, departe... Toată lumea știa și înțelegea durerea copilului. Tatăl lui fusese găsit, în această iarnă, fără suflare, de-a curmezișul drumului. Se pare că trecuse peste trupu-i, rupându-i gleznele și gâtul, roțile nemiloase ale unui vehicul. Lângă el a fost găsită și plăcuța de înmatriculare de la autoturismul doamnei învățătoare. El, Ionel, auzise zvonul și gândurile lui se întunecau chiar când doamna învățătoare îi netezea cu dragoste de pedagog și de mamă creștetul. Copilul nu știa faptul că doamna învățătoare anunțase prin email firma de leasing cu o zi înainte că pierduse plăcuța de înmatriculare. Lucru constatat și de poliție și procuratură. Dar, minune! După pauza mare, Ionel se apropie de catedră și, cu ochii în lacrimi, o prinse pe doamna Alina de mână și trăgând-o spre corpul lui micuț, spunea cu vocea înădușită:

- Vă rog! Vreau să vă spun ceva!
- Spune. Nu-i nici un secret.
- Ba, este...

Atunci, doamna Alina îl însoți pe holul școlii.

- Spune, te rog. Spune ce durere ai!

Copilul abia vorbind își ceru iertare.

- Vă rog să mă iertați. Nu sunteți dumneavoastră criminalul. Nu dumneavoastră l-ați omorât pe tata, ci altcineva...

- Spune-mi, te rog, ce știi. Cine este criminalul?

- Îl știu, numai eu îl știu, dar nu pot să-l spun. Vă rog să mă iertați!

Copilul plângea de i se legau sub bărbie lacrimile, iar vocea și corpul îi tremurau ca un fulg în vârtejul vremii. Cum poliția era în aceeași curte cu școala, doamna învățătoare dădu de lucru copiilor și merse să discute cu șeful instituției. Acesta puse mâna pe telefon și-și anunță superiorii și procurorul de caz. După ore, doamna Alina, o frumusețe minionă, cu ochii limpezi ca întinsul cerului, primi musafirii anunțați. Aburii cafelei și curiozitatea anchetatorilor o înduioșau tot mai mult, o făceau să se implice trup și suflet în dezvăluirea și rezolvarea cazului.

- Vă rugăm să notați și să ne anunțați orice observați legat de caz.

- O să țin toată clasa sub observație, mai ales pe Ionel, copilul bătut de soartă.

A doua zi doamna Alina trăgea cu ochiul la Ionel, iar Ionel, oftând, nu-și mai lua ochii de la colegul lui de

bancă. Un gând îi străfulgeră sufletul. Ionel seamănă cu Vasilică. Vasilică este prietenul lui Ionel. Se înțeleg foarte bine. Vasilică trebuie să știe ceva! Îl invită pe Vasilică în cancelarie și-l interogă:

- Vasilică, în ce relație ești tu cu Ionel? Sunteți prieteni? Vă vizitați? Știi ceva despre moartea lui Virgil, tatăl lui Ionel?

- Doamna învățătoare, noi ne-am înțeles foarte bine, dar de când tata mi-a dat cadou acest ceas, parcă i-am făcut ceva. Nu mai este atât de prietenos. Iar că a murit taică-său, nu știu nimic. Jur că nu știu nimic!

- Crede-l și tu! Are o mare durere în suflet. I-a murit tatăl. Crede-l! Te rog să fii bun cu el. Jucăți-vă împreună ca să uite de necazuri. Mă înțelegi?

- Da. Promit!

Intrară amândoi în clasă. Foșnetul caietelor de lucru îi atrăsese atenția că liniștea este doar un provizorat. Scoase din poșetă telefonul mobil și ferit de privirile copiilor îl puse pe video, apoi filmă mai mult în glumă. Practic, Alina, voia să surprindă tot mai mult privirea și comportamentul lui Ionel. La un moment dat, Ionel îl luă pe Vasilică de mâna stângă, se uită la ceasul lui Vasilică după care puse capul între copertile manualului de matematică și suspinând spunea:

- Acesta este! Acesta este!...

La terminarea orelor de curs, Alina anunță telefonic justițiarii.

- Cred că am dezlegat misterul! Puteți veni la mine, am dovezi!

Nu trecu mult timp și la postul de poliție fusese adus tatăl lui Vasilică.

- Petre, Ionel și Vasilică sunt ca doi brazi într-o tulpină, seamănă leit. Chiar și timbrul vocal coincide. Nu cumva tu ești tatăl celor doi copii?

Petre zâmbi ștregărește, dând de înțeles că de fapt el este masculul mândru și tandru în același timp.

- Cred că eu sunt, de aceea mergeam ori de câte ori credeam, în vizită la Virgil, ca să-mi văd băiatul. Îi mai duceam și lui câte ceva. Da. Ionel este băiatul meu. Am violat-o pe Lenuța, în câmp, la prășit. A rămas gravidă și a tăcut. Virgil nu putea să aibă copii. Așa că...

- Așa că, ai vrut să scapi de Virgil și să dai vina pe doamna învățătoare. Crezând că nu vei fi descoperit niciodată. Dar, iată că noi știm, știm că tu ai înfăptuit crima. Așa-i?

- N-am vrut să-l omor. Am fost amândoi la pădure, să aducem bușteni. Ne-am certat din nimicuri și l-am împins sub roțile căruței. A murit pe loc. Când l-am tras de sub căruță, am găsit numărul de înmatriculare. Mi-am zis că am scăpat. Era un noroc, nu?

- Nu. Ceasul te-a dat de gol. Ceasul pe care l-ai făcut cadou lui Vasilică. Iată-l: are zgâriat pe el inițialele lui Virgil. Așa că, omorul, cazul morții lui Virgil a fost spulberat. Îți vei primi pedeapsa după cum îți se cuvine.

Ziua următoare, doamna Alina le desluși misterul celor doi puști.

- Trebuie să vă iubiți ca doi frați. Un ceas nu vă poate despărți!

Cu lacrimi în ochi cei doi copii se îmbrățișau și-și jurau dragoste frățească!





Virgil DIACONU

(Din volumul "Destinul poeziei moderne")

II. DESTINUL POEZIEI

Am căutat în cele de mai sus să deslușim ființa poeziei moderne. Dar ce se întâmplă cu poezia după ce a fost încheiată de autorul ei? Poezia își începe existența, viața în lume: cartea scrisă este citită și, fiind citită, ea este valorizată. Mediul receptor este totodată un mediu valorizator, care apreciază sau depreciază, care acceptă sau respinge poezia. Valorizarea lectorului face *destinul* în lume al operei.

Valorizarea este determinată de o serie de factori: *conjunctura politică, economică și culturală* în care apare opera, *calitatea lectorului și a operei*. Toți aceștia sunt factori de destin, așadar factori care determină destinul operei. În cele de mai jos mă voi referi doar la doi dintre ei: la calitatea operei și la calitatea lectorului.

Despre *operă* am văzut, ceva mai înainte, că ea comportă un aspect calitativ: poate să fie atât *operă de valoare*, cât și *operă ratată*, mediocră, dacă punem în paranteză treptele intermediare și nuanțele. Același lucru îl putem spune și despre *lectorul operei*: există atât un *lector competent* (sensibil, cultivat), care receptează și judecă opera în marginea unei conștiințe (estetice) a poeziei, cât și un *lector necompetent* (necultivat, insensibil, profan), care receptează și judecă opera conform gustului său, pur și simplu, sau unui canon poetic sau altuia. Adică atât lectorul „de toate zilele”, cât și lectorul „de specialitate”, criticul literar pot fi *competenți* sau *necompetenți*, după cum valorizările lor urmează sau nu urmează principiile poeziei, normele de valoare ale poeziei. Nu există, așadar, un nivel unic de receptare și evaluare a *operei* poetice, ci niveluri diferite, tocmai pentru că există atât lectori competenți, cât și lectori modești. O valorizare *estetică*, deci corectă, și o valorizare *pseudoestetică*, deci incorectă, fac deopotrivă destinul operei poetice intrate în lume.

Critica literară și destinul poeziei

În lumea modernă, dintre toate categoriile de lectori, criticul literar pare să determine cel mai puternic destinul poeziei, de fapt al unei opere poetice sau alteia, pentru că, având la dispoziție mijloace specifice - presă literară, premii literare, dicționare literare -, el are posibilitatea de a scoate opera din anonim, de a

o aduce în atenția publicului și a mediului literar și de a-i oferi, prin toate acestea, vizibilitate publică.

Critica literară se cere judecată, așadar, nu numai după tipul demersului ei, fără îndoială important, ci și după acela al consecințelor ei asupra operei, după *capacitatea ei de a-i determina destinul*. Fiind competentă sau incompetentă, după cum am văzut deja, critica de specialitate conduce la *valorizări diferite*, adică la atitudini *destinale* diferite și contradictorii asupra uneia și aceleiași opere sau a poeziei în ansamblul ei. Cu aceste valorizări contradictorii vorbim despre *critica destinată*.

Patru elemente contribuie, în cele din urmă, la destinul unei opere: *valoarea operei, mediocritatea ei, lectorul competent și lectorul necompetent*. Atâta vreme cât realitatea literară ne oferă deopotrivă opere de valoare și opere mediocre, noi suntem determinați să discutăm atât despre *destinul operei de valoare*, cât și despre *destinul operei mediocre*. Și atâta vreme cât lectorul operei este fie competent, fie profan, este normal ca noi să discutăm atât despre *destinul operei de valoare și al operei mediocre* făcut de *lectorul competent*, cât și despre *destinul operei de valoare și al operei minore* făcut de *lectorul necompetent, profan*.

Cele două tipuri de valorizări ale lectorului (criticului) - una *estetică* (corectă) și alta *neestetică* (incorectă) - aplicate atât *operei de valoare*, cât și *operei mediocre*, fac posibile patru mari situații destinale:

- lectorul (criticul) competent îi confirmă și apreciază *operei de valoare* valoarea pe care aceasta o are: *opera de valoare are un destin favorabil meritat*;
- lectorul (criticul) competent îi recunoaște *operei mediocre* lipsa de valoare și o tratează ca atare: *opera mediocră are un destin nefavorabil meritat*;
- lectorul (criticul) necompetent („autist”) ignoră sau minimizează *opera de valoare*: *opera de valoare are un destin nefavorabil nemeritat*; acesta este *destinul autist al operei de valoare*;
- lectorul (criticul) necompetent supradimensionează *opera mediocră*, acordându-i de la sine o valoare pe care aceasta nu o are: *Opera mediocră are un destin favorabil nemeritat*. Acesta este *destinul holografic al operei mediocre*.

Toate aceste situații destinale sunt legitime în ordinea calității diferite a operelor și a calității diferite a lectorilor (criticilor). Astfel, *destin* este atât *confirmarea și aprecierea poeziei de valoare*, cât și *minimalizarea și ignorarea acesteia*; destin este atât *divulgarea și dezavuarea poeziei mediocre*, cât și *supradimensionarea și glorificarea ei*. Iată, în linii mari, peripețiile în lume ale operei, posturile ei destinale.

(continuare în pag. 16)



Dacă în timpul vieții poetul și generația pot să manipuleze destinul operei, de la un moment dat, nici poetul, nici generația nu mai au nici o putere asupra operei: ei i se croiește un destin sau altul de către ceilalți, de către posteritate. Există fără îndoială un *destin anumt* al operei și există un *destin postum* al ei.

Se vede astfel că destinul, ca și poezia, nu este o ființă fixă, ci una în prefacere. Judecarea *în timp* a uneia și aceleiași opere, așadar judecarea ei în epoci cultural-istorice diferite face adesea ca opera să aibă un *destin fluctuant*: opera *mediocră*, care obține un destin holo-grafic în epoca ei, și asta datorită unei popularități bine instrumentate ori a premiilor aranjate, acordate din doi în doi ani de generația aflată la putere, va fi uitată mâine și în tot restul timpului *dacă* lectorul care o judecă va fi unul competent; opera *de valoare*, care astăzi este ignorată, poate fi recunoscută și apreciată mâine *dacă* mediul valorizator va fi unul artistic. Câțiva poeți români de valoare - Arghezi, Eminescu, Blaga, Bacovia - au avut un destin variabil, în funcție de vremurile politice și de calitatea (și verticalitatea) criticii literare. Opera *de valoare*, deci opera care contează cultural, nu este scutită, așadar, de ambiguitatea destinului; destin pe care, pătrunzător, l-a judecat Pindar:

*Mic printre cei mici,
mare printre cei mari voi fi!...*



desen de Elena-Liliana Fluture

Paul Sân-Petru

Amintiri cu scriitori: Al. Paleologu

Eram încă medic la Poiana Teiului, la capătul din amonte al lacului Bicz. Pe 11 aprilie 1969, zi de Apollo 11, îmi lansasem la Piatra Neamț debutul la ESPLA, cu volumul Urme, ocazie cu care un coleg al urbei mi-a dedicat o epigramă - apropo de cele două lansări! La câteva zile după aceea l-am întâlnit pe Al. Paleologu la magazinul alimentar din sat. L-am avut apoi ca oaspete la maternitatea rurală, într-un gol de parturiente. Am avut convorbiri amicale de înaltă revelație, desigur, eu mai mult ascultător. L-am oferit o carte cu dedicație. A doua zi, Conu' Alecu mi-a comentat cu căldură cartea, dar mi-a făcut și o recomandare interogativă, la modul: "De ce, domnule, nu încerci să scrii și proză, că intuiesc, chiar cu plăcută surprindere, că ai avea reușite surprinzătoare și în acest gen?".

Îmi pare rău că nu l-am luat prea în serios atunci, ci abia peste un sfert de veac!

În dimineața zilei următoare a apărut la micul dejun, într-un pantalon scurt, alb. Am jucat fotbal - dacă se poate spune așa - în curtea dispensarului de la malul lacului. Apoi, cu tânăra mea Dacie 1100, l-am condus la gară la Bicz. Pe parcurs a rămas cufundat în gândurile sale. Totuși, l-am provocat: "Maestre, nu mai spuneți nimic?". "Ba da, mi-a răspuns, doar că m-ai cam amețit prin serpentinele astea. Dar îți spun că asemenea peisaje n-am văzut decât în Elveția".

Cam prin anii 90-91, zic eu, am mers la editura Vitruviu a proaspătului editor particular Mircea Ciobanu, unde intenționam să mai scot o carte la el, avându-l din nou ca redactor. Cu această ocazie mi-a prezentat un exemplar de lucru, în premieră editorială, al unei cărți aparținând domnului Paleologu.

Pe Al. Paleologu l-am mai întâlnit apoi doar la slujba de înmormântare a ilustrului Mircea Ciobanu, în Sala Muzeului Literaturii Române.



Olimpiu VLADIMIROV

Retro

Aripă trecută-n nopate
Arămind sub mere coapte;

Sub neliniști te ascunde –
Vântul să te-nșire-n unde,

Când, pierdută prea devreme,
Aprinzi cerul în poeme.

Scrisoare

Îngere, eu trebuie să cobor,
Oricum, semaforul nu se mai schimbă;
Sunt agățat demult de ultimul zbor,
Amarul vieții îl adun pe limbă.

Lucru-nceput îmi iese tot pe dos,
Pustiuri s-au adăpostit în oase,
Credința nu-mi mai este de folos,
Suspîn după un zar de șase-șase.

Nu-s împăcat cu mine și-i târziu
Să buchisesc acum abecedarul;
Cât pot întârzii lângă lutul viu
Ca să-mi ascund și sufletul și harul.

Leagăn

Între Carul Mare
și stelele prăbușite în cuiburi de rouă,
hamacul din grădină
îmi leagănă visele.

Minune

Minune curată – strigătul meu
Ajunge la tine!

Curată minune – eoul se-ntoarce
Împreună cu tine!

Când scriu minune –
Mă gândesc la Dumnezeu;
Iluziile se pierd în curcubeu...



Mircea Marcel PETCU

Umană

Se leagănă linia orizontului
de dorul soarelui arzător
și al lunii tăcute,
se mută liniștită
în funcție de noi,
încercând să ascundă
vidul neînțeleș al
Universului,
doar stigătul pescărușilor
o fac să devină mai
umană
încercând să combine
deznădejdea cu liniștea
eternă
formând fantezia
clipei unice.

Trecere în...

Noaptea fusese rece,
una din acele nopți de toamnă,
care ne avertiza că vor veni
cândva și sticloasele nopți de iarnă,
o amorțeală ce părea definitivă
se instalase în tot ce până
mai ieri era atât
de nepăsător vital,
lăfăindu-se într-un timp
parcă fără sfârșit,
iar lumina,
lumina aceea blândă
nu mai curgea, nu mai tremura
în mici valuri,
aninată de rasuflarea aerului,
se întindea egală, generoasă
acoperind potolit lumea
cu tot ce-i aparținea,
dar indiferentă și distantă,
încremenită.

Atât

Nu trebuie decât
să mă iei în brațe
și nimic din ce e pe lumea asta
nu mai contează.



POEȚI TULCENI

POEȚI TULCENI

Ion TUTUNEA
(Hercinicul)

Nică Tănase CARAȘCA

Din visteria cerului golită

Crepusul împrăștiat pe nouri e telegrama morții mele transmisă cu o milenară întârziere după cortina unde piesa e jucată permanent iar eu am rămas - identic cu clownul din mine înfriguratul ce v-a stors doar lacrimi - spre-a dovedi doar cine sunteți:-păiațe în final perpendicular stratificate subț două bețe-ncrucișate – un minus transformat în plus –ce-n liniște așteaptă tămîierea costisitoarelor pomeni sponsorizate dintr-un buget multășteptat din visteria cerului golită...

Când vreau să...

Când vreau să cumițesc soarele – umbra hidoasă îmi încleștează gura. Mă doare umbra pentru că îmi sprijină cotropindu-mi făptura și împotriva-mi stârniță îmi înstatuiază ura...

Parcă aud cum ploaia

Parcă aud cum ploaia întinerește țărmlul. Cătina își țâșnește ascuțișuri de spini. Corabia mahnirii naufragiază-n delir și stau și dezghioc fructe de tâlcuri într-un decor imperfect democratic melancolizat de orgoliul unor petrecute trăiri. Parcă aud desprinderea iluziei de realitate – piroane înfipte oțelite în timpul subțiat înspre înlemnire pornit – iahtul plăcerii îndelung tănuite naufragiază precum ochiul din fruntea ciclopului direct în plictis. Precum măduva-n oase tăcerea încă-mi susține scheletul visării în care întârzii. Pedeapsa mai mare este orbecăitul prin veacuri subț fanfarele lui "a fi sau a nu fi". Parcă o spaimă îmi roade în gânduri;o aud în caleașca îmbătrânirii venind. Diapazonul nocturn dă ton adormirii. Scorușii spintecă vântul în crâng. Ce iubire tăioasă tresărită subț scut – vinovate idei de neliniști băute împăienjenesc timpul și din moarte înspre viața cealaltă mai am de parcurs drum mult...

(din volumul *Elegii tulcene vol. VIII- in curs de aparitie*)

**Drumul istoriei**

M-am născut singur printre dușmani odată cu piatra.
Cu ea mi-am scormonit mintea și mi-am construit pietre de hotar, pe drumul șerpuitor al vieții. Apoi, mi-am înfipt rădăcinile în pământul pietros, din care m-am plămădit singur.

Și azi,
îmi place să-l privesc pe tata cosind.
Din când în când,
își ascute coasa,
cu o gresie șlefuită,
de trecerea timpului

Cadou

La vamă, Vama Nouă e mare război
Că peste vreo trei zile e ziua lui Priboi,
Un vameș cu prestanță, ce își știe menirea,
Taxează cum fac toți, intrarea sau ieșirea.

Problema discutată atent, cu tot temeul
Este să-i ia ceva cum este obiceiul,
Un mic cadou acolo, cu toți să pună banii,
Să se bucure omul când împlinește anii.

- Colegi, zise un vameș, eu banii să-i adun,
Cu suma colectată, iată ce vă propun;
Un dar modest gândit-am, cu ea să-i cumpărăm,
Cu-n BMW de clasă să-l atenționăm!

Sări o vameșită și protestă cu zel :
- E prea puțin, colega, ne batem joc de ei!
Eu m-am gândit la altă soluție utilă,
Mașini are mai multe, să-i cumpărăm o vilă !

- E prea puțin și-o vilă, chiar de suntem modești
Și nu avem venituri, ne facem de povești,
Cu mărunțișuri d-astea ajungem de ocară,
Se pronunță al treilea privind absent afară.

- Atunci, spuse un altul ce nu avea măsură,
Să-i dăm cadou, eu zic, de-o muncă-n plus, o tură!
- O, nu, le zise șeful, o tură-i dar de dar!
Doar nu este nici unul din noi milionar!



Petre RĂU

Jurnalul personal

Jurnalul personal este un tip aparte de scriitură, o specie literară bazată pe însemnări cotidiene ale cuiva, de regulă în ordine cronologică, despre anumite evenimente, fapte sau observații legate, de obicei, de viața sa. El cuprinde o categorie importantă de texte și poate fi folosit pentru a înregistra ce s-a întâmplat semnificativ în cursul unei zile sau chiar pentru a planifica activități viitoare. Informațiile conținute pot fi din domenii foarte diferite ale civilizației umane.

În urma unei clasificări făcute de teoreticianul francez Phillipe Lejeune în *Pactul autobiografic*, jurnalul personal se află pe lista speciilor literaturii autobiografice alături de memorii, biografii, roman personal, poem autobiografic, autoportret sau eseu.

În multe cazuri un jurnal este creat pentru a fi relecturat. Cel care scrie (sau își ține) un jurnal o face adesea pentru ca să-l poată reciti ulterior. Uneori însă, jurnalul are și rolul de a conserva momentele semnificative, revelatorii pentru viitoare aduceri aminte, reluări sau reconstituiri. Pe lângă forța sa de revelare a personalității autorului, jurnalul are o importanță enormă și prin materialul socio-istoric pe care îl stochează.

Ca tip de scriitură jurnalul există de multă vreme. Ca specie literară însă jurnalul a început să înflorească în perioada Renașterii.

Dintre cele mai cunoscute personalități care au scris și au publicat jurnale amintim pe Samuel Pepys, Boswell, Daniel Defoe, Jonathan Swift, Stendhal, Amiel, Shelley, Benjamin Constant, Lev Tolstoi, Franz Kafka, André Gide, George Orwell, Walter Scott, frații Goncourt, Charles Baudelaire, Jules Renard, Alfred de Vigny, Julien Green, Virginia Woolf, Ernst Jünger, Cesare Pavese, Anaïs Nin ș.a. Înaintea lor însă au făcut-o mulți alții. Însuși Leonardo Da Vinci ne-a lăsat câteva însemnări despre viața sa.

Până la începutul secolului XX jurnalele nu se publicau decât postum. Odată cu inițiativa lui André Gide de a-și publica părți din jurnalul său personal această tradiție a fost spartă. De atunci, genul s-a apropiat de autobiografie, cu toate că și-a păstrat trăsăturile distinctive: structură aleatorie, logică interioară specială impusă de necesitatea de a data remarcile ori notațiile, cât și conținutul eterogen (un jurnal poate consemna lucruri foarte diferite, cum ar fi stări de spirit, întâmplări personale, momente de autoanaliză, vise, conversații, lecturi, impresii, amintiri, proiecte, zvonuri, bârfe etc.). Cel puțin stilistic dacă nu și altfel, jurnalul a continuat să fie o specie de scriere secretă. Autorul jurnalului poate decide să dezvăluie și altora tainele lui, poate chiar folosi aceste taine sau pseudotaine pentru autoflagelare, sau laudă de sine, sau ambele, în public.

Până la urmă, actul scrierii unui jurnal personal se presupune a fi secret și deci nu poate avea mai mulți cititori, în sensul larg al cuvântului, ci doar unul singur: autorul.

Există, așadar, anumite texte de acest gen care se extind și se autorefectă la nesfârșit în folosul unui singur cititor, în speță autorul. Este exemplul jurnalului personal "*Fragmente dintr-un jurnal intim*" al scriitorului și filozofului elvețian de limbă franceză Henri-Frederic Amiel (1821-1881), cel care obișnuia să-și recitească des propriul jurnal.

Și în limba română avem, spre exemplu, *Jurnalul unui jurnalist fără jurnal*, un titlu celebru de jurnal aparținând lui Ion Desideriu Sîrbu (1919-1989) și publicat postum. Mai înainte însă, avem de-a face, probabil cu cel mai lung jurnal al literaturii române, cel al lui Titu Maiorescu, intitulat *Însemnările zilnice*, jurnal care se întinde pe o perioadă de 54 de ani și care înfățișează viața românească, viața de familie și activitatea criticului. Mulți alți scriitori români au scris și publicat jurnale. Printre ei, iată câteva nume sonore: Gala Galaction, Eugen Lovinescu, Octavian Goga, Liviu Rebreanu, Geo Bogza, Mircea Eliade, Mihail Sebastian, Nicolae Steinhardt, Eugen Ionescu, Camil Petrescu, Miron Radu Paraschivescu, Paul Goma, Monica Lovinescu, Mircea Cărtărescu etc.

Un jurnal poate fi de interes pentru un cititor din diverse motive. Cel mai însemnat ar fi acela al dorinței de a împărtăși tainele autorului. Acest motiv stă în picioare indiferent dacă autorul jurnalului este sau nu un scriitor autentic, o personalitate proeminentă sau nu. Se presupune că nimeni nu se apucă de scris un jurnal fără intenția să aștearnă în el diverse intimități pe care nu le-ar expune nicăieri în altă parte. Iar curiozitatea este primul imbold al cititorului de jurnal intim. De pildă, el este atras ca un magnet de lectura jurnalelor personalităților. La baza mecanismului psihologic al unui astfel de cititor stă un anumit comportament de a descoperi ineditul, o mentalitate de a atinge insolitul, o dorință, inocentă sau nu, de a pătrunde în budoarul unei persoane importante.

Dacă însă un jurnal este scris doar pentru uzul autorului, atunci în el sinceritatea se află la cote maxime, ceea ce ar fi improbabil să o găsim la astfel de cote, în textele destinate publicării.

Mărturisesc că, personal, am avut în intenție să scriu un jurnal. Ba chiar am și făcut-o, în mai multe rânduri. De fiecare dată, însă, când începeam, simțeam nevoia că trebuie să învăț de la înaintașii mei câte ceva despre asta, mi-ar fi folosit să-mi însușesc soluțiile lor, stilul și procedeele lor de a crea o mască pentru cel care scrie jurnalul. A trebuit să citesc aproape toate jurnalele publice celebre de care am aflat, de la care să împrumut un stil, o idee, ceva. Practic, nu am produs niciun jurnal intim, nu am dus niciodată până la capăt aceste proiecte, pe toate le-am abandonat înainte de a le construi un contur concret.

(continuare în pag. 21)

Se apreciază că nu sunt prea mulți cei care își țin jurnale personale. Cu toate acestea, un editor nu va publica niciodată un jurnal dacă autorul lui nu se bucură de o oarecare faimă. Ca cititori, suntem mișcați deseori de tainele oamenilor vestiți, dar ne plictisesc cele ale unor necunoscuți.

Actul de a ține un jurnal nu implică o anumită competență. Uneori, însă, se scriu jurnale cu scopul vădit de a fi publicate. În pofida acestui fapt, legea lor constitutivă rămâne în continuare aceeași, constând din aceea că sunt scrise exclusiv pentru un singur cititor, de regulă propriul lor autor. În jurnalele personale nu vom găsi referiri directe la cititori, așa cum nu vom întâlni nici idei și concepte care să vizeze un public larg. Uneori destinatarii pot fi câțiva prieteni apropiați, dintre cei cu care autorul este dispus, așa cum a făcut-o cândva Stendhal, să-și împărtășească tainele. Cititorii de jurnale mărturisesc că sunt pasionați să le citească dintr-un motiv foarte simplu: curiozitatea pricinuită de tainele extratextuale pe care le-ar putea dezvălui.

Jurnalele literare, care nu sunt altceva decât jurnalele intime ale unor scriitori, formează o specie literară aparte a genului memorialistic. Ele sunt o formă a scrisului autobiografic, de fapt o înregistrare regulată a activităților și reflecțiilor unui scriitor.

Teoriile moderne despre scrierile autobiografice găsesc multe avantaje în ținerea unui jurnal personal: organizarea gândurilor, descoperirea unor alternative nebănuite, mai puțin timp în fața televizorului, mai puțină inhibare, mai puțin stres ș.a. Ca să nu mai vorbim că, recent, au fost puse în evidență și unele avantaje din domeniul medical, în care bolnavilor psihici, de pildă, li se propune o formă de terapie cu ajutorul ținării unui jurnal.

Ultima modă în materie de jurnal este cea care folosește ca suport internetul, se pare cu mare succes. Acest nou tip de jurnal se numește *web log*, prescurtat, *blog*. Așadar, blogul este o publicație web care conține articole periodice sau cu actualizare permanentă, ce au de obicei caracter personal. Ca regulă, actualizarea blogurilor constă nu în modificarea textelor de până acuma, ci în adăugiri de texte noi, asemenea unui jurnal, toate contribuțiile fiind afișate în ordine cronologică inversă. Acest gen de publicații web sunt în principiu accesibile publicului larg.

Cu siguranță că viitorul ne va rezerva și alte surprize în privința manuscriselor de jurnale ale unor personalități din viața socială, politică, istorică, culturală și literară, întâmpinate întotdeauna cu bunăvoință, curiozitate și bucurie de cititori.



Rodica PUȘCAȘU

Despărțire în ajun de decembrie

și în ajunul acela
timpul mă cosea cu ața rece
de copacul tău.
Vulturii străngeau vreascuri de sânge
la picioarele mele.
- Lipsește ceva, din această durere - îți spuneam,
iar tu adunai lupii
să-mi fluiere crivăț la ureche.
- Lipsește ceva, din această furtună - strigam
și munții năvăleau în hohot nestăpănit la vale.
- Lipsește ceva... am urlat
și luna
îți astupa ochii cu frunze de stejar.
Omizile rodeau flămânde Decembrie din calendar
iar timpul meu gemea deja slăbit
- Nu te-am iubit... lipsește ceva - am șoptit...
apoi vreascurile au început să ardă,
săreau scânteii din păpădii,
pustii, ochii tăi,
s-au lăsat hăituiți de hiene...
în ajunul acela
tălpile-mi călcau haotic pe migrene;
pe mușuroaie de lacrimi
alergam cu cerbii
țe tine
și corbii mă ascundeau în pânze de păianjen.

târziu
după acel ajun,
un fulger mi-a mărturisit
că nu-ți lipsea, de fapt, nimic.

Imagini

Ți-ai transformat privirea
într-un vultur orb,
prin stropi de ploaie,
imaginile mele ți le sorb ciorile
ca pe niște versuri netede
care curg.

galben amurg,
îți plictisește vocea cu vocale;
imaginea mea încheagă colțuri rupte
din trecut.

dezgolite de emoții,
amintirile tale se stropesc cu vin
apoi taie părul lung al fotografiei mele;
îți fac peruci vesele
și dansează cu niște sunete
căzute în dizgrația alfabetului.

În locul meu,
apăru vulcanul imaginii ei,
purtat pe strofe de simțurile tale
încleștate cu ghearele într-o realitate defectă.





Nicoleta ONOFREI

Omul irațional

„Însemnări din subterană” poate e cea mai sinceră scriere a lui Dostoievski, asta tocmai datorită ritmului alert, fără suflare. Atâta patos nu poate exista decât într-o spovedanie scrisă cu lacrimi în ochi. Nu se mai poate ascunde în spatele personajelor, unde își permite să se disimuleze, să spună lucruri și apoi să le nege fără să fie observat. Da, sunt măști, cum spune Lev Șestov. *Însemnări din subterană* e un roman al „de ce-urilor”, al răzvrătirilor, pentru că sunt momente când nu poți să nu te răzvrățești, pentru că sunt lucruri de neînțeles și unii pretind că totul e argument și logică și ești redus sau anormal dacă nu înțelegi, dar poate nici nu vrei să înțelegi...

Șestov spune că toate lucrările de după și inclusiv *Însemnările...* sunt datorate unei achiziții, a unei achiziții de care nu toți se bucură - dacă poate fi o bucurie, căci omul subteran spune că poate e chiar frumos sau mai „inteligent” să fii prost decât să te macine tot timpul gânduri, adică să fii conștient - o a doua pereche de ochi, care ar fi a-i Îngerului Morții care a coborât în *Casa Morților* și i-a dăruit. (Și cu siguranță are dreptate, evenimente de genul ăsta schimbă un om, numai că schimbarea nu a avut un final, e posibil ca el să se fi sfârșit din viață fără să fi ajuns unde își dorea). Ochi cu care a început să vadă ce până atunci nu vedea. Ce vedea? Că nimic nu e ceea ce pare. Și aici omul subteranei sigur ar fi rânjit.

„Sunt un om bolnav... Sunt un om rău... Un om lipsit de farmec... Cred că sunt bolnav de ficat... La drept vorbind, n-am nici cea mai mică idee despre boala mea și nu știu precis ce anume mă doare”¹. De ce oare e un om bolnav? Oare pentru că rațiunea și iraționalul sunt în conflict? Sau poate pentru că e la fel de imprezibil ca ceilalți și îi vine de face vreo figură, și atunci îi pare rău. Este bolnav pentru că este rău, sau pentru că așa crede el că e. Nu e pur și simplu o luptă împotriva raționalului, a implacabilului, e împotriva rațiunii și irațiunii sale. Poate că nu e decât foarte trist că atunci când e înconjurat de oameni nu știe cum să se comporte. Asta e, că el e împotriva și a „cum să se comporte”. Mai târziu spune de ce este bolnav: „dacă ești prea conștient, asta-i o boală, o boală adevărată, deplină”².

„Las' să mă doară și mai tare”³ că oricum nu are ce face, nu depinde de el, așa că nu-i rămâne decât voința. Ce dacă zidul e de nedoborât, da, lasă să fie și mai mare, că oricum nu mă interesează, nu

mă impresionează - ar putea spune. E modul lui de a lupta cu zidul, de parcă l-ar înfuria în vreun fel. Știe și el că lupta e zadarnică, tocmai de asta este bolnav, dar totuși parcă e preferabilă mizeria omului din subterană în locul fericirii și liniștii omului natural. „Omul de acțiune este totdeauna un mediocru, că însăși esența acțiunii înseamnă limitare. „Acțiunea este limitare” ce frumos sună. Acțiunea se petrece în timp și spațiu, cu visul poți sparge bariere, poți fi în două locuri deodată, te poți teleporta în alt timp, poți vorbi cu cine vrei, când vrei.

Cel care nu poate, nu vrea să gândească, să contemple, acela acționează”⁴. Omul subteranei știe foarte bine lucrurile astea și totuși se pregătește zile la rând pentru a se răzbuna pe ofițerul ce își zornăie sabia, se pregătește intens pentru a-l umili, pentru a-și reabilita mândria. Actul mult așteptat și plănit cu minuțiozitate nu va avea feed-back-ul așteptat, pentru că oricum el nu e ca ofițerașul și orice tentativă de a fi un om al naturii va sfârși cu un eșec, întrucât după colț e rațiunea, știe că răzbunarea e josnică și totuși, dincoace e voința...

Până la urmă Dostoievski recunoaște „meritele” mediului și a circumstanțelor în formarea unui om, așa zisul autor al *Însemnărilor...* „este unul din caracterele timpului...” „care trebuia să apară în mediul nostru”⁵. Dostoievski critică pozitivismul și supremația, influența mediului asupra actelor oamenilor și totuși epoca, ideologiile ei nu au cum să nu producă modificări în structura unui individ și prin asta să fie „copilul” societății în care trăiește, chiar prin faptul că se revoltă față de un curent, față de drepturile pe care și le ia știința. Și apoi bârlogul, nu închide și închistează? Ce îi zice Dunia fratelui său? Că poate e și vina acelei cămăruțe pentru starea de ipohondrie.

Te apucă așa o furie uneori împotriva nepuțințelor tale, știi că nu poți face nimic, că nu poți schimba nimic, îți vine să spui că-i vina ta că nu faci nimic. Și te urăști. Ai vrea să privești frumosul, să fii tu frumos, să alini dureri, să fii bun și atunci faci o năbădaie, îți pare rău și totuși, îți zici: nu sunt bun, sunt rău, ce mi-ar trebui o scatoalcă, cum zice subteranul, ar trebui să fiu umilit pentru că merit, pentru că nu sunt bun, pentru că nici ceilalți nu sunt buni. Rațiunea nu e totuna cu vrerea. Știi ce e bine și totuși nu faci bine. De ce? Pentru că nu ești o clapă de pian, zice omul subteranei.

În paginile jurnalului omului subteran se repetă obsesiv cuvântul „poate”, nimic nu e sigur, totul e interogație, e un arbitrar „ce slăbește și descreditează gândirea”⁶ și din acest motiv orice fel

¹ F. M. Dostoievski, *Însemnări din subterană*, Ed. Polirom, Iași, 2003, p. 29

² *Ibidem*, p.33

³ *Ibidem*, p. 30

⁴ L. Șestov, *Revelațiile Morții*, Ed. Inst.European, Iași, 93, p. 24

⁵ *Ibidem*, p. 29

⁶ *Ibidem*, p. 31

(continuare în pag. 23)



de evoluție nu e posibilă, dezbaterile sunt un foc fără distrugeri, și/sau renașteri, chiar dacă se simte disoluția, chiar dacă personajul simte că viața lui necesită o direcție, nu duce nicăieri. Toată poliloghia este ca și cum ai da din picioare fără să faci un pas, e o mișcare în gol, „orice mișcare către un scop determinat devine imposibilă.”

„Mi-e rușine”. Îi e rușine să se laude cu boala lui, dar o face așa cum o fac toți, căci e măreț să fii bolnav. Să spui că ești bolnav înseamnă:” uități-vă la mine, sunt bolnav, sunt năpăstuit, câte greutăți îmi e dat să îndur”. Neputința, ce limită frumoasă! Și în același timp îți dai seama că e o porcărie. Că te lauzi cu neputințele tale și că e mai frumos să înduri și să taci dar e ca și cu durerea de măsele când spui: „au”, „au”, „mă doare”, „nu-ți trece”, dar îi sâcâi pe ceilalți și e plăcut și „na, suferiți și voi, voi de ce nu suferiți”...E cea mai superbă critică a rațiunii pure.

„Nimeni înaintea lui, și după el n-a descris cu această abundență exasperată toate umilințele, toate suferințele unui suflet strivit de evidențe. *Oare omul care a dobândit conștiință de sine se poate respecta cu adevărat?* Cine poate, într-adevăr, să respecte neputința și josnicia?”⁷ Paginile acelea sunt urmarea unei treziri în convulsii din posaca ignoranță și somn care ascundea cenușii *omnitudinii*, a vieții trăite de omul natural, căci inevitabil, un om al conștiinței nu poate decât să fabrice categorii: oameni naturali-oameni retortă, oameni extraordinari - oameni obișnuți. Asta fac ei în ungherul lor.

Nimic nu poate fi calculat, programat și să ai pretenția să respecti programul. Cum e și cazul condamnatului la moarte despre care povestește prințul Mășkin în casa familiei Epancin. Acesta înainte de a se urca pe eșafod în gând îi revenea „chinuitor” o idee „Dacă ar fi să nu mor? Dacă ar fi să mi se redea viața - ce infinit ar fi!...aș transforma atunci orice clipă într-un secol, n-aș pierde niciuna, aș drămui socotind cu zgârcenie fiecare minut, pentru a nu irosi nimic zadarnic!”⁸ Pedepsa i s-a comutat dar a irosit multe clipe, dovedind că nu se poate trăi „calculând” existența.

Ce l-a făcut pe omul subteranei să se ascundă și să nu mai iasă din ungherul lui întunecat? Conștiința? O fi el singurul conștient de evidențe și de lupta fără succes împotriva lor? El zice că nu trebuie să te oprești în fața zidului, ci chiar dacă știi că nu poți să-l dărâmi să încerci pentru că doar asta îți rămâne, atunci de ce nu mai face nimic. Întoarce lucrurile pe o parte și pe alta fără să mai facă vreun pas. E frumos să fabrici idei, dar de dărâmat zidul cine îl dărâmă?

Ce singur e, nu mai e nimic altceva, pereți și lumea plâsmuită de el, lumea este el. Nu-i place afară. De ce nu-i place lumea? Din același motiv pentru care nu se place pe el, pentru că și el e om. E singur pentru că știe că e urât și rău și nu are nici un chef să-l vadă alții cum e urât și rău, pentru că ochii celorlalți sunt ca o oglindă, știi că te judecă și te vezi mai abtirit atunci și nu vrea să existe cineva care să se uite la el. Se vede și singur. E ca atunci când personajele din *Frații Karamazov* nu se pot uita la Aleoșa, pentru că

nu vor, nu au nevoie să se uite la ei, conștient, nu vor să se vadă urâți. Și cu toate că nu se place, nici nu vrea să fie altfel. E singur pentru că s-a trezit din acel somn, pentru că a aflat că oricât de bun ai încerca să fii întotdeauna vei fi primul care îți vei nimici așteptările.

Lev Șestov spune că toți sfinții se îngrozeau de păcatele lor, că și ei își simțeau nimicnicia și păcatele dar e altfel de considerare, pentru a fi sfânt trebuie mai întâi să te ierți, dacă nu te ierți pe tine, nu-i poți ierta nici pe ceilalți, pentru a-i iubi trebuie să fii împăcat cu tine iar mărturisirea omului din subteran nu sunt cuvintele unui om împăcat cu sine și cine știe dacă s-o fi împăcat cu sine vreodată. Dacă, într-adevăr glasul omului din subterană e glasul lui Dostoievski, acesta nu a găsit niciodată lumina, a rămas doar în drumul spre ea. Păcat că nu a reușit să termine ultimul său roman, poate dacă l-ar fi terminat am fi văzut și noi lumina. Aleoșa, cel care trebuia să fie personajul său cel mai luminos și masca sa cea mai bună nu a mai reușit să acționeze.

Rațiunea nu acoperă toată existența. Mai rămâne ceva acolo care nu are nimic de a face cu ea. De altfel toată opera lui Dostoievski este o dispută între rațional și irațional, Dmitri și Ivan sau Raskolnikov. (Ivan este rațional, calculat, ca nu cumva să comită vreun act pe care să-l regrete, rațional - *totul e permis* și totuși i se va dovedi că nu totul decurge conform rațiunii, că nu *totul e permis*, va înnebuni. De ce va înnebuni?)

„O, spuneți-mi cine a declarat primul, cine a proclamat primul că omul se dedă la josnicii numai pentru că nu-și cunoaște adevăratele interese; și că, dacă i-ai lumina mintea, dacă i-ai deschide ochii asupra intereselor lui adevărate, normale, omul ar înceta pe loc a se mai deda la josnicii, de îndată ar deveni bun și nobil, deoarece, luminat fiind și înțelegând adevăratele sale avantaje, tocmai în bunătate și-ar vedea propriul folos”⁹. Omul nu acționează mereu din interes, nu urmărește mereu avantajul, omul nu acționează calculând să ajungă la foloase, există ceva ce omul prețuiește mai mult decât așa numitul „avantaj” acest ceva se numește *libertate*. Iar pentru om asta contează mai mult decât orice alt folos, cu toate că și această libertate este prețuită inconștient, puțini realizează că de fapt doar asta e lucrul cel mai de preț. „Natura umană este polară, antinomică și irațională.

⁷ Lev Șestov, *Revelețiile Morții*, Editura Institutul European, Iași, 1993, p. 39

⁸ F. M. Dostoievski, *Idiotul*, Editura pentru Literatură Universală, București, 1969, p.72, 73

⁹ F. M. Dostoievski, *Însemnări din subterană*, Editura Polirom, Iași, 2003, p. 48

(va urma)





Anișoara IORDACHE

punctele de tangență ale realului -
diligente cu aripi, ce străbat cerul oniricului,
decupate sunt de lumină.

cu presimțiri stranii -
străluciri ancorate în lacrimi,
ștergem
angoasa -
apa murdară din podul inimii.

mișcărilor curbelor,
sunt amestecate cu foșnet de frunze,
cu misturi de doruri,
amintind
de oameni,
umbre,
zboruri.

bucuria - de a degusta plăcerile vieții,
stă
atârnată de o umbrelă invizibilă, ca Mery Poppins.

siluete nemișcate, transparente ale spiritului -
printre intransigente prisme paralelipipedice,
reflectă în ochii spectatorului
contururi de bărbați care aleargă,
se apropie,
pastișează gingășia.

retragere în copilărie,
în lumea copacilor îmbrăcați în pijamale.

imaginația deznoadă bilele elastice prinse de crengi
printr-un sărut al soarelui.

fragilitatea unei bucurii a spart geamul:
cioburi cu amprentele unui zâmbet
risipesc aromele tinereții în tainele papyrusului.
acesta
ascunde mișcarea spre interior, a căutătorilor
celuilalt tărâm.

peștii galbeni
populează
tăcerea unui înger.

o rochie din flori
îmbracă
singurătatea unui copac.

femeia-cameleon
ascunde nuditatea
în albastrul infinit al cerului:
un pescăruș pare -
pe sân,
un gingaș tatuaj.

prin geamul unui autobuz,
un copil flutură o batistă:
un fluture pe pălăria norocoasă a tatălui meu!

se mișcă ușor dintr-o parte în alta
gândul,
ce pipăie misterul.
aceasta nu este o pipă!
este conversia unui înghețat zâmbet sau
un drum alunecos spre lună...

combină tenebroasele
gânduri
ale pașilor desfășurați haotic prin ceață,
cu
voiciunea zborului porumbelului.
descoperă **o nouă dimensiune** a realității,
în care oglindește seninătatea deplină a bucuriei...
oferind,
în felul acesta vieții
o șansă de victorie.

drumul ascezei pietruit cu lepădarea grijilor.

cel ce se identifică cu Dumnezeu,
ascunde frumusețea exterioară printre pliurile
sufletului.

navigatori printre ruinele propriilor exitări
ne vedem numai
ceafa.



D'ale lui PĂSTOREL

Dacă apa din fântână
S-ar preface-n vin Cotnar
Aș lăsa limba română
Și m-aș face Fântânar.

Aici doarme Păstorel,
Băiat bun și suflet fin,
Dacă treceți pe la el,
Nu-l treziți, că cere vin!

Și astăzi, ca-n atâtea seri
Când pivnița-i adâncă,
Tăria vinului de ieri
Ne urmărește încă.

Fă-mă Doamne, morcov, ceapă
Fă-mă Doamne, tot ce vrei
Praz, dovleac, spanac, ardei
Dar păzește-mă de apă!

Oare nu-ți mai amintești,
Vorba din bătrâni lăsată?
Din beție te trezești,
Din prostie niciodată.

Nu contrazice voia sorții
Și nu sfida stihiiile!
Așa fu scris: cei morți cu morții,
Iară cei vii cu... viile!

Foaie verde apă chioară
Nu se mănă tot ce zboară
Dar mă-ntreb și eu așa
Tot ce curge să se bea?

La Sorbona când se pune
Franțuzește să vorbească,
Tot franțuzu-n sine-și spune:
Dulce-i limba românească!

Aici zace Păstorel,
Veșnic și nemângâiat
Că e prima dată mort
Fără ca să fie beat...

Geometrie babilică

Hrănit mai mult cu lapte și iaurt,
Un grec văzu cu mintea-i înțeleaptă
Că între două puncte, cel mai scurt
Din drumuri, cu puțință, e o dreaptă

Dar axioma devenit banal
Și însușit de vremile-aceste
A fost atunci precum va fi și este
Valabil doar pe-un plan orizontal.

Și dacă vrei să tragi învățătură,
Un plan orizontal, când te gândești,
Constați că nu există în natură
Ci exclusiv în mințile grecești.

Iar când în loc de lapte, bei "Maderă",
Această socoteală te conturbă
Căci tu nu uiți că ai băut pe-o sferă
Pe care dreapta lui devine curbă.

Și-n cap cu dreapta grecului defunct
Până ce vreun înalt areopag
O va fi pus definitiv la punct
Pornești spre domiciliu în zigzag.

Spovedanie

Cântat-am vinul și-l băui pre el,
Și-așa, precum din flori slăvitul soare,
Cules-am toată roua din pahare,
Voios ca cel din urmă menestrel.

Am păstorit în viață vinuri rare
(De-aceea îmi și zice Păstorel)
Și de la Grasă pân' la Ottonel,
Le-am prețuit, pe rând, pe fiecare.

Aroma vinului

Aroma vinului trecut
Încet la cap se suie
Era pe când nu s-a băut
Azi l-am băut și nu e.



Angela BACIU

Casa de Cultură a Sindicatelor Galați sprijină valorile

În acest an se desfășoară cea de a X-a ediție a Festivalului Național de Creație și Interpretare intitulat sugestiv "Mamaia Copiilor".

În data de 09.03.2010 la Liceul de Artă „Dimitrie Cuclin” din Galați s-a desfășurat faza zonală. Din cadrul Casei de Cultură a Sindicatelor – Galați, de la Ansamblul „Estrada Copiilor” au participat 4 copii, la diferite categorii de vârstă, în semifinală calificându-se 3 soliste și anume:

- Andreea MIHAI (grupa a II-a de vârstă, 8-10ani)
- Sorina CARAMFIL (grupa a II-a de vârstă, 8-10 ani)
- Analiza IGNAT (grupa a III-a de vârstă 11-13 ani).



Cursurile de canto-muzică ușoară le-au început în cadrul CCS-GL sub îndrumarea instruoarei Andreea Ignat. Cele 3 soliste vor reprezenta Casa de Cultură a Sindicatelor Galați la semifinala ce se va desfășura în luna mai la București, iar dacă vor câștiga, vor merge în marea finală de la... Mamaia.

Aceste soliste și nu numai, au participat și la Festivalul Național de muzică ușoară "Ghiocelul de argint" - Bârlad, ed. a IV-a, perioada 19-20 martie 2010, organizat de Primăria Municipiului Bârlad și Cercul Militar Bârlad. Acest proiect cultural și-a propus, pe lângă descoperirea și lansarea de noi talente interpretative și stimularea creației muzicale de valoare pentru muzica românească de calitate.

Prin astfel de schimburi culturale artistice, prin participarea la diferite festivaluri și concursuri naționale și internaționale se vor lega în timp prietenii între copii, profesori și instructori îndrumători, devenind un bun prilej de schimburi de experiențe privind modalitățile de interpretare a muzicii. Astfel, Casa de Cultură a Sindicatelor din Galați sprijină toate proiectele copiilor și tinerilor, prin organizarea cursurilor de muzică, dans, instrumente muzicale, cercuri artistice, cenaclu literar, concursuri de poezie ș.a. Sunt așteptați să se înscrie la cursurile organizate de Departamentul Cultural Artistic toți copii care își doresc să studieze muzica, instrumentele muzicale, mișcarea scenică etc.

Violeta IONESCU

O apă și-un pământ

Se făcea că eram una cu Pământul. Să fii piatră, să te lași dăltuit... Strat de humus să fii, să te ridici cu iarba, cu grâul la lumină... Strat de lut, amforă să fii, strachină smălțuită, dăruită la Moși... Să te lași dăruit... Să știi că, vale ori deal, ești locul sigur pe care se pune piciorul, creastă ademenită de nori, dincolo de tine să scapere ziua, să te are un popor de furnici și alt popor de furnici să te semene, să te sfințească în veci cu sărutul fiecare neam, să te hrănești prin ei și ei să se hrănească prin tine...

...De șase luni între cer și apă, de șase luni! Unde te întorci, nu vezi decât o linie care taie privirea, când mai sus, când mai jos de retină. Și albastrul acesta care te îneacă, și sarea aceasta care-ți mănâncă plămâni, și soarele acesta care-ți topește creierii, și mutrele astea care-și scuipe plictiseala... Și nu mai e nici un strop de rom în cambuză, l-au lins pe tot, derbedeii... Și căpitanul acesta, cu suflul lui cel neadormit, nu se mai duce la culcare odată!

Ne învățăm, de șase luni ne învățăm în jurul cozii Capricornului, ce-om fi căutând, Doamne, de nu mai găsim odată, statuia vreunul Tutancamon rătăcit sau cine știe ce împielită sirenă, că s-a umflat burta vasului de pește și el, neadormitul, tot nu se mai satură!

"Unde ți-e gândul, de te uiți la noi ca prin ciur de făină?"

"Lasă-l, săracu', e la prima lui cursă, i s-o fi făcut dor de acasă, cine știe ce filoxeră îl macină pe dinăuntru!"

"Așa o fi, dar nu-i nimic, îl dăm noi pe brazdă!"

Tresări. Se uită țință la fețele lor. Brazde adânci le săpau obraji, de parcă un plug îi arase pe dinăuntru pentru semănăturile de toamnă. Oare și ei? De ce nu? "Râurile mele curg subteran, ca și ale lor, după aceleași trasee, de mii de ani respectă aceleași albi. Ce ne-o fi deosebind? Toți suntem "o apă și-un pământ", numai că, după câtă apă este în pământul nostru, unii sunt piatră, alții humus, alții lut..."

În urma vasului, apa se întorcea în apă cu o dără luminoasă.

Dacă e adevărat că toate gândurile celor ce au brăzdat oceanele în lung și-n lat s-au semănat în dâra aceasta, poate de aceea lumea adâncurilor este atât de ciudat altfel decât lumea noastră. Dintr-un gând de tandrețe se naște meduza, din altul de patimă coralul...

Și nu ne mai întoarcem la oile noastre!...

"Sunt aici și acolo, dar în același timp aici și acolo! Mi se agață lichenii de stânci și vulturi îmi iau crestele în gheare și mi le ridică în nori, iar eu simt miros de alge și putrezesc pe puntea aceasta încinsă, ca o scoică desfăcută la soare... Mie mi se pârguiesc merii și eu stau aici și aștept să se coacă stelele și să-mi cadă în palmă... Uf, ce nerozie! Probabil că pământul nici nu există, m-am născut și am murit pe puntea asta nenorocită și blestemat fie cel ce-i va pronunța vreodată numele!

Un fulger brăzdă cerul și vocea ofițerului de cart tună: **PĂMÂNT!**...



MUNICIPIUL BUCUREȘTI CONSILIUL LOCAL SECTOR 2

CENTRUL CULTURAL "MIHAI EMINESCU"

Str. Arh. Hârjeu, nr. 61, Sector 2

tel: 021- 322.69.57 / 326.52.01 tel/fax: 326.21.87

www.centruleminescu.ro

e-mail: centruleminescu@yahoo.com

FESTIVALUL-CONCURS NAȚIONAL DE CREAȚIE LITERARĂ „MIHAI EMINESCU”

REGULAMENT

Festivalul Național de Creație Literară “Mihai Eminescu”, ediția a XI-a, organizat în anul când se împlinesc 160 de ani de la nașterea poetului național Mihai Eminescu, își propune sprijinirea creatorilor literari din România și din diaspora, care nu sunt membri ai Uniunii Scriitorilor sau ai altor uniuni de creație și care nu au avut volume individuale publicate; concursul de literatură cuprinde mai multe genuri literare la care concurenții pot lua parte (poezie, proză scurtă, eseu, teatru, critică).

Etapele desfășurării concursului sunt următoarele:

- primirea lucrărilor: 15 ianuarie – 15 mai 2010
- jurizarea și stabilirea câștigătorilor: 17 mai – 4 iunie 2010
- premiera și gala laureaților: 15 iunie 2010

Creatorii literari pot participa la concurs cu unul sau mai multe genuri literare, care să nu depășească 10 pagini dactilografiate, sau scrise pe computer, cu litera de 14, spațiere 1,5 randuri, în două exemplare. Nu se primesc lucrări în format electronic.

Lucrările se vor juriza după un motto, pe care concurenții îl vor alege și îl vor trece pe plicul de pus la poștă și pe fiecare pagină prezentată în concurs. Lucrările vor fi însoțite de un alt plic închis (ce se va introduce în plicul mare, cel cu lucrările) în care vor fi trecute datele personale ale concurentului: numele, data nașterii, profesia, adresa exactă, telefonul și o scurtă prezentare a activității literare. **Pe plicurile mari, care vor conține lucrările literare și plicul închis cu datele personale, nu se va trece numele și adresa concurentului**, ci doar adresa poștală a Centrului Cultural, motto-ul ales de participant și mențiunea «Pentru concurs».

Un concurent poate participa la mai multe secțiuni ale concursului, însă numai cu câte o singură lucrare/secțiune, conform precizărilor anterioare. În acest caz, va trimite câte un plic separat și va alege un motto diferit pentru fiecare secțiune la care participă.

Vor fi descalificați din concurs participanții ale căror lucrări au scris pe plicul poștal numele și adresa, lucrările nedactilografiate, cele trimise într-un singur exemplar, cele care depășesc numărul de pagini admis, precum și participanții care vor trimite mai multe plicuri pentru o singură secțiune.

Lucrările trimise pentru concurs nu se returnează după terminarea festivalului. Acestea se primesc la sediul Centrului Cultural „Mihai Eminescu” din Parcul Național – Bd. Basarabia, Sector 2, sau prin poștă, la Oficiul Poștal nr. 49, Căsuța Poștală nr. 30, București. Data limită este 15 mai 2010, data poștei.

Nu au voie să participe la concurs angajații ai instituțiilor organizatoare, ai sponsorilor, precum și rudele de gradul I ale acestora.

Premiile care se vor acorda:

1. Marele Premiu „Mihai Eminescu” - 700 lei
2. Premiul Internațional „Mihai Eminescu” - 500 lei
3. Premiul „Mihai Eminescu” pentru poezie - 500 lei
4. Premiul „Mihai Eminescu” pentru proză scurtă - 500 lei
5. Premiul „Mihai Eminescu” pentru teatru - 500 lei
6. Premiul „Mihai Eminescu” pentru eseu - 500 lei
7. Premiul „Mihai Eminescu” pentru critică literară - 500 lei
8. Premiul Special al Juriului - 300 lei
9. Premiul Special al Centrului Cultural „Mihai Eminescu” - 300 lei
10. Mențiune Specială - 200 lei



Mitruț POPOIU

Anul Crezului Niceo-Constantinopolitan

4. "Și S-a răstignit pentru noi în zilele lui Ponțiu Pilat și a pățimit și S-a îngropat."

Întruparea Fiului lui Dumnezeu, viața Sa pământească, Patimile, Jertfa Sa pe cruce, moartea, Învierea din morți, Înălțarea Sa la cer, toate acestea reprezintă lucrarea mântuitoare a lui Dumnezeu.

Din cauza păcătoșeniei oamenilor, Dumnezeu a dat Legea Vechiului Testament, pe care aceștia respectând-o, îngreșeau puterea păcatului, însă nu îl puteau anula. Tot așa, jertfele aduse la templu pentru curățirea oamenilor nu erau decât un simbol al dorinței de curățenie. De aceea, Mântuitorul, venind în lume ne-a dat o Lege nouă, aceea a iubirii, poruncind să iubim nu numai pe aproapele, ci și pe vrăjmași. Dacă legea veche era o opreliște pentru înmulțirea păcatului, învățătura Mântuitorului este una a libertății. Fericitul Augustin spunea "iubește și fă ce vrei", pentru că în iubirea aproapelui păcatul nu mai are loc.

Mântuitorul Iisus Hristos este Arhiereul Noului Legământ, care prin jertfa Sa fără de păcat, a adus mântuirea. Prin El nu mai e nevoie de o a doua jertfă: "nu are nevoie să aducă zilnic jertfe, ca arhierii (Vechiului Testament): întâi pentru păcatele lor, apoi pentru ale poporului, căci El a făcut aceasta o dată pentru totdeauna, aducându-Se jertfă pe Sine însuși..." (Evrei 7, 26 -27), "...și a dobândit o veșnică răscumpărare" (Evrei 9,12).

Pățimirea lui Hristos înseamnă că Fiul lui Dumnezeu întrupându-Se în iubirea Sa jertfelnică pentru oameni, a luat în firea Sa umană toate slăbiciunile noastre: trebuința de mâncare, de odihnă, frica de moarte, durerea trupească și sufletească și moartea. Suferind în trup aceste slăbiciuni omenești până la moarte, Hristos le-a biruit, făcând neroditor păcatul, care se menținea în firea omenească prin dorința de plăcere și prin fuga de durere, așa cum spune Sfântul Maxim Mărturisitorul¹. Iar răbdând durerea până la capăt, a întărit firea umană în așa fel încât a scos din ea și acele slăbiciuni. Tot astfel a învins frica de moarte și însăși moartea în firea Sa oamenilor, care era plata păcatului (Romani 6,23). De aceea S-a sculat din morți la viața fără de moarte, dăruindu-ne și nouă posibilitatea învierii. În acest sens prorocul Isaia vestise cu mult înainte: "El a luat asupra-Și durerile noastre și cu suferințele noastre S-a împovărat... El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră și prin rănile Lui noi toți ne-am vindecat" (Isaia 53, 4-5).

Moartea prin **răstignirea** pe cruce era considerată în vechime moartea cea mai rușinoasă (Deuteronom 21, 23; Galateni 3, 13) și la ea erau osândiți tâlharii și sclavii neascultători.

Prin alegerea ei, Hristos a voit să arate în iubirea Lui pentru noi că a venit să ridice prin ascultare și smerenie pe toți oamenii, chiar și pe cei mai de jos și că nădejdea mântuirii este adusă nu doar pentru cei drepti, ci și pentru cei mai păcătoși, dacă nădăjduiesc în El.

Sfinții Părinți, inspirați de Duhul Sfânt, au adăugat în Crez faptul că răstignirea Domnului a avut loc "în zilele lui Ponțiu Pilat". Prin aceasta ei au voit să arate că Patimile și Răstignirea lui Hristos reprezintă un fapt sigur din istorie, întâmplat la o dată fixă, deci nu e o născocire omenească, așa cum vor mulți necredincioși să arate azi. Tot așa, au pus în Simbol cuvintele "și S-a îngropat", pentru a arăta că Iisus a murit cu adevărat. Mormântul Lui a fost chiar păzit de soldații romani, de teamă ca nu cumva cineva să-l fure trupul și apoi să spună că a înviat (Matei 27, 64). De aceea, îngroparea și apoi mormântul gol sunt dovada Învierii, împotriva celor care astăzi contestă acest adevăr de mare preț pentru noi.

¹ Răspunsuri către Talasie, răsp. 61, în "Filocalia", vol. III, Sibiu, 1948, pp. 337-338.

(va urma)



desen de Victor Cilincă

CATRENE

de OMAR KHAYYAM

LVI

Te chinuiește gândul că faci mereu păcate.
Din orice bucurie o vină ți-ai făcut.
E fără rost tristețea, Khayyam, căci după moarte
Veni-va sau iertarea sau neantul absolut.

LVII

În vin cel înțelept găsește extazul celora Aleși.
El ne redă și tinerețea, ce am pierdut și ce ni-i dor.
În flăcări aurii ne arde ca-ntr-un vârtej amețitor.
Dar și tristețea ne-o preschimbă într-un izvor
răcoritor.

LVIII

Privește-n jur: durerea cu mii și mii de fețe.
Cei dragi sunt morți. Ești singur cu palida tristețe.
Ridică însă fruntea! Culege tot ce-atingi!
Trecutul e-un cadavru. Nu este timp să-l plângi.

LIX

Imperiile toate pentru o cupă plină!
Toată știința voastră pe parfumatul vin.
Cântările iubirii pe glasu-i cristalin
Și slava lumii pentru curata lui lumină.

LX

Beau vin și mi se spune de unul și altul:
"Să nu mai bei, căci vinul dușman este de moarte
Al lui Alah". Atuncea, zic eu, pentru Prea-Naltul
Voi bea păgânul sânge. E-un act de pietate.



Rabindranath TAGORE

Când ea trecu pe lângă mine...

când ea trecu pe lângă mine cu pași repezi
m-atinse cu poala rochiei, ușoară
din neștiuta insulă a unei inimi
răzbi un suflu cald de primăvară
o fâlfâire și-atingere de-aripă
mă netezi și dispăru-ntr-o clipă
ca o petală fragedă de floare
ce-o rupe și-o învolbură o boare.
căzu pe inimă-mi ca un suspin
al șoldului în foșnet lin
și ca o șoaptă moale
a inimii sale.

Copilul ce-i împodobit..

copilul ce-i împodobit
în scumpe haine princiare
și poartă lanțuri de giuvaerice
pe după gât
își pierde plăcerea jocului;
veșmintele-l stânjenesc la fiecare pas.
de teamă că se zgârie
sau își păstrează mâinile în colb
deoparte stă de lume
de spaimă nici nu se clintește.
- Mamă, oare-i priește
această închisoare de scumpeturi
dacă-l îndepărtează de țărâna sănătoasă
dacă e jefuit de dreptul de-a pătrunde
în marele bazar al vieții-obișnuite, omenești?

Doar tu îmi trebuiești

Doar tu îmi trebuiești, doar tu! - repete
acestea inima-mi de-a pururi, pe-ndelete.
Dorinți ce zi și noapte-mi dau târcoale –
sunt calpe toate, până-n sămburi goale.
Cum noaptea ascunde-n întunericul din sine
nestăvilita ei cerință de lumină -
chiar astfel din adâncul meu, din mine,
răsună cântecul:
"De tine am nevoie, doar de tine!"
Și cum furtuna-și vrea sfârșitul în tăcere,
chiar când tăcerea o lovește cu putere -
revolta mea lovește-n dragostea de tine,
și totuși strigă:
Pe tine doar te vrea, pe tine!



POEME SELECTATE DE PE
CENACLUL ONLINE "NODURI ȘI SEMNE"
(www.cenacлу.inforapart.ro)

Codrina VERDEȘ

Știam să citesc în dimineți

știam să citesc în dimineți
le cunoșteam pe cele care-mi
zdrențuiau fereastra cu lumină
și-mi înstrăinau visele dezvățate
curățam cearșaful
de alaiul singurătății
îmbrăcam aceeași haină
de dor îmbăcsită
o retușam cu o libertate inutilă
și mă răsuțeam zâmbind
cu gândul la o altă dimineață.

Eugen BOT

Box

Cobori puștiit dintre oamenii burdușiți cu vorbe și
răsete, te-adâncești în gânduri până la tâmpole, mergi
prin tine însuși în cercuri până te-ntuneci la chip; te
oprești atunci în fața inimii și saluți solemn golul care o
locuiește. Te dezbraci pe urmă de umbre, te descâlți de
noroaie, încaleci pe șarpele-vânt și urci treptele
singurătății, numărând până la 77. Treci pragul casei cu
numărul 11, deschizi o ușă-n pământ și o fereastră în
ceruri, străbați labirintul de-oglinzi reflectându-ți nopțile
albe(una mai palidă decât alta), îți pui după aceea pe
limbă pastila pentru tăcere și dai peste gât un stacan
de tărie în cinstea celui care ai fost. Te-ntinzi apoi pe
canapea și-n timp ce dormi dus, visezi că te afli în vizită
la vecinul de sus, că asiești, de fapt, alături de câțiva
îngeri lunatici la ședința ta proprie de acupunctură
pentru crâncena durere de cap și sentimentul incurabil
de greață.

Aurica ISTRATE

Clepsidra cu fluturi

După cât mi-e de frig,
nici n-aș zice că tu mai exiști.
Doar păsări și stele și vise
gravitând pe orbitele iernii.

După cât mi-e de dor,
nici n-aș zice că ninge-ntre noi.
Doar luna, tăcere și noapte
cernind din clepsidra cu fluturi.

Gheorghe Tudor CALOTESCU

Uit

adunarea
e primul pas în matematică
și eu cred că l-am uitat
așa e când îmbătrânești
uiți câte ceva...
și ce mult îmi plăcea să adun
și să adaug câte ceva
la suma sentimentelor!

mă întreb ce urmează
poate voi uita cum să înmulțesc
sau să împart celor ce încă mai așteaptă
ceva de la mine?

rădăcinile am învățat să nu le mai extrag
și nici pătratul nu mai e ce-a fost...
a pierdut din perfecțiune
sau am rătăcit imaginea lui
din plan în zbor...
din pătrat în cerc!

cum poate fi cercul perfect
cu o asemenea imperfecțiune cum e
pi-ul?

mă retrag în paralelipipedul meu
și o să fac o plângere...
am mare nevoie să nu uit
că încă mai pot iubi!

Liviu ADRIAN

Teoria puzzle poetica

Se iau toți poeții cu sufletul
se pun cap la cap,
se pun coadă la coadă,
se pun cap la coadă
și coadă la cap.
Apoi se așează irațional unul lângă altul,
unul printre alții și alții într-unul.
Doar cu speranța, se reazemă unul pe celălalt,
în cerc,
astfel încât să nu mai fie alt punct de sprijin
decât ei înșiși.
Cu deosebită grijă se pun unii peste alții,
alții peste unii,
nu contează cine este deasupra și, prin
simpatie,
nici cine este dedesubt.
La final se împachetează totul cu sentimente
și cu necuprins,
se ia o foaie de hârtie și se scrie cu o
mână de critic
decupată din subiectivism:
Istoria literaturii române.







BOEMA

*Galati, cod 800010, Str. Al. I. Cuza, Nr. 45bis, Bloc Cristal, Sc. 2, Ap. 4
Telefon: 0745 324472 0336 800313
Email: boema@inforapart.ro, inforapart@yahoo.com
Web site: www.boema.inforapart.ro*